ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

„Linkiu, kad ir tau svetimus vaikus mokyti tektų“ – **Petras Maksimavičius** 3
Netyčia paaiškėjo geležinkelininkų planai – **„Aušros“ inf.** 6
Punsko Kovo 11-osios bendrojo lavinimo licėjus – 2019 m. Kalbos premijos laureatas – **Punsko Kovo 11-osios licėjaus inf.** 7

KULTŪROS BARUOSE

IV lietuviškų šokių festivalis „Raitakojis“ – **Asta Pečiulienė** 8
„Jurija, atrakink žamį“ – **Jurgita Stankauskaitė** 10
„Giesmių pynė Marijai“ – **Eugenija Pakutkienė** 12
Baltijos keliui – 30! – **Lietuvių namų Užsienio lietuvių skyriaus inf.** 15
Etninių lietuviškų darželių augalai Punsko ir Seinų valsčių sodybose. Vaitakiemis ir Kreivėnai – **Vilija Snieškienė, Stasė Dapkūnienė, Irma Maciulevičienė** 17

ŠVIETIMAS

„Mano sapnuose vaikštai, Lietuva“ – **Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos inf.** 14

LAIŠKAI

Kas yra – Motina – **Teresė Janušonienė** 20

ŽMONĖS

Juozas Pajaujis gyvenimo sūkuriuose – **Vytautas Pečiulis** ... 22

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

Lietuvos žiniasklaida 26

Viršeliuose:
„Klumpės“ ir „Vyčių“ koncertas „An kraisos“ (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)
„Raitakojo“ dalyviai Kovo 11-osios licėjaus šokių grupė „Šalčia“ (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

Redakcijos adresas
16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel. / faks. 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

Leidžia
Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. Wileńska 9
tel. / faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorė Alicija Krakauskienė
Stilistas, korektorius Kazys Linka
Techn. redaktorė Aldona Jonušonytė

Korespondentai: Petras Maksimavičius, Eugenija Pakutkienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2019-05-29.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita
BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata
Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p. adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti „RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693 70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7–17 val.). Skambučio kaina pagal operatoriaus tarifus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Projektą iš dalies remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas (*7000 eurų parama*).

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS

Mieli skaitytojai!

Irena Gasperavičiūtė

Dar šiandien nenuslūgusios emocijos dėl gegužės 26 d. Lietuvoje vykusių Prezidento antrojo turo ir Europos Parlamento rinkimų rezultatų. Pirmajame ture daugiausiai balsų surinko Tėvynės sąjungos-krikščionių dekmokratų remiama kandidatė Ingrida Šimonytė, tačiau gegužės 26 d. Lietuvos piliečiai rezultatu 66,72 proc. nuo galiojančių biuletenių savo šalies prezidentu išrinko Gitaną Nausėdą.

Neseniai mus pasiekė žinia, kad per Punską skries greitieji tarptautiniai traukiniai, o geležinkelio stotis bus A. Morkaus gatvėje. Žmonės, gyvenantys arčiausiai plane žymimos geležinkelio vietos, susirūpinę. Iki šiol juk niekas nežino, kokiomis sąlygomis strateginiams projektams nusavinama privati nuosavybė, paprastai kalbant, kiek ir kaip bus atlyginta tiems žmonėms, kurių namus teks griauti, kad galima būtų nutiesti vėžę. Kita vertus, gal labiau susirūpinę tie, kuriems geležinkelis bus artimiausias kaimynas. Tiesą sakant, kaip bus iš tikrųjų – niekas nežino, nes baigti geležinkelio projektą, sujungsiantį Vakarų Europą su Lietuvoje jau pritaikyta greitiesiems traukiniams vėže, planuojama 2019 metų gruodžio mėnesį. Kiek įpareigojantis planas, kurį gavo Punsko savivaldybė, irgi nieks neatsakys. Tačiau kaip bebūtų, jis – kol kas vienintelis konkretumas. Ar daug yra punskiečių, kurie džiaugiasi, kad geležinkelis priartėja prie Punsko, sunku pasakyti. Tačiau girdisi ir tokių kalbų, kad tai puikus šansas Punskui, mažam miesteliui, kad galima bus lengvai keliauti Berlyno ir Helsinkio link, kad atsiras naujų darbo vietų, kad čia bus perkraunami kroviniai (atsiras logistikos centras). Man šiek tiek kyla abejonių, ar greitasis traukinys, važiuojantis 250 km per val. greičiu tikrai stoviniuos tokio dydžio vietovėse kaip Punskas?

„Linkiu, kad ir tau svetimus vaikus mokyti tektų“

Petras Maksimavičius

Darbo reikalais kartais tenka apsilankyti kalėjimuose. Susitikinėju su tais kaliniais, kurie prašo vienokios ar kitokios pagalbos. Nuo pat pirmo apsilankymo Suvalkų areštinėje nepaliauju kartojęs, kad tokioje vietoje nors vieną kartą edukacinio proceso metu turėtų apsilankyti kiekvienas vidurinės mokyklos mokinys. Mokiniai pajustų tą specifinę aurą, išgirstų metalinių durų trenksmą, pasižiūrėtų į nedaug saulės spindulių mačiusius veidus, pasiklausytų keiksmažodžių. Beje, keiksmažodžiai tokioje institucijoje skamba visai kitaip nei autobusų stotelėje ar diskotekoje. Gal todėl, kad mažiau langų, daugiau užrakintų durų, o ilguose koridoriuose išsakytų žodžių aidas skamba savotiškai kitaip. Tai, mano manymu, būtų gera pamoka, kurią jie įsimintų ilgam. Pamatytų, kad šalia mūsų, lygiagrečiai, savo atskiriu ritmu pulsuoja ir atskiromis taisyklėmis besivadovauja kitas, labiau uždaras, mažai mums pažįstamas pasaulis. Kalėjimo užduotis ne tik užtikrinti, kad paskirta bausmė būtų atlikta, bet taip pat resocializuoti, t. y. mokyti, paruošti gyvenimui visuomenėje. Ar šis „mokymas“ efektyvus? Nuolatos vyksta diskusijos ir nuomonės išsiskiria. Akivaizdu tik tai, kad ne kalėjimas, o mokykla pasiekia geresnių rezultatų, ir nuo mokyklos bendruomenės, mokytojų ir tėvų darnaus bendradarbiavimo kartais gali priklausyti, ar žmogui, pasiekusiam pilnametystę, neprireiks paragauti kito, jau minėto „mokymo“ etapo.

Dabar parašysiu apie visiškai kitą pasaulį. Jo lyginti su pirmuoju negalima, tačiau jis taip pat specifinis. Jame taip pat daug taisyklių ir tvarkos reglamentų, kurių, bent teoriškai, reikia stengtis laikytis. Kodėl „bent teoriškai“? Todėl, kad kaip sako senovės išmintis – kol viskas gerai, tai gerai. O kai prasideda problemos, jos gali išaugti iki neįsivaizduojamų aukštumų. Gyvename tokiame pasaulyje, kur reglamentai ir taisyklės kartais užgožia sveiką protą. Jos kartais tampa prakeiksmu, o kartais išsigelbėjimu. Žinoma, rašydamas apie šiuos du pasaulius, tyčia provokuoju, kad pažadinčiau jūsų vaizduotę. Galiu tai daryti, kadangi tiek vieną pasaulį, tiek kitą jau esu matęs.

Taigi, mano tezė būtų tokia. Labai praverstų, jeigu kiekvienas tėvas, kuris savo vaiką leidžią į mokyklą, galėtų ne dieną, bet kiek ilgiau pabūti įvairiuose užsiėmimuose, pasiklausyti, stebėti, kaip jie vyksta, kaip atrodo jų vaikų ir mokytojų bendravimas, kaip draugauja vaikai su bendraamžiais, kaip atrodo užsiėmimai grupėje, vienų ir kitų elgesys. Būtų gerai, kad ir mokinių tėvams būtų leista kelias dienas, nuo ryto iki popietės, tokias pamokas vesti, žinoma, ne dėl pramogos, bet prieš tai solidžiai joms

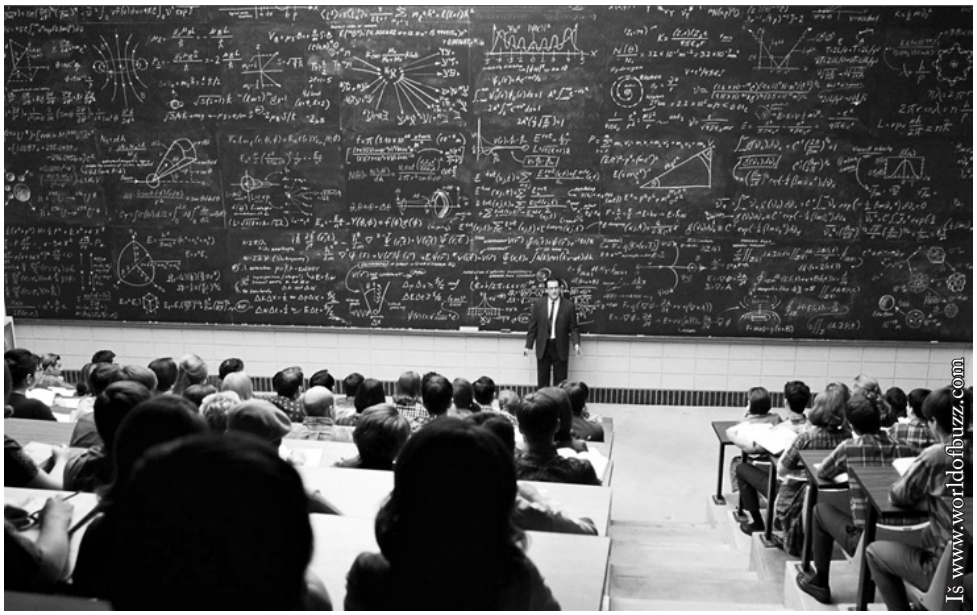
Iš www.worldofbuzz.com

pasirengus. Kol pradėsite reikšti įvairias emocijas, paskaitykite toliau.

Rašau apie tai dėl kelių priežasčių. Pirmąją jau įvardijau. Šiuolaikinė mokykla labai subiurokratėjusi, įsprausta į jos veiklą prižiūrinčių ir kontroliuojančių institucijų rėmus. Mažai lieka vietos ir laiko savarankiškai iniciatyvai, pedagoginiams eksperimentams. Antroji priežastis ta, kad pasikeitęs visuomenės požiūris į mokyklą. Aš dar atsimenu laikus, kai mokytojai „papešdavo“ už plaukų. Nesiskundėme tėvams ir jie nieko apie tai nežinodavo, kadangi pasiskundus, namuose, ko gero daug didesnė „bausmė“ būtų skiriama. Gerai, kad fizinės bausmės griežtai uždraustos. Tačiau tai neišsprendė auklėjimo problemų. Juk psichologinis poveikis gali padaryti daug didesnę žalą nei plaukų papešimas. Kad būtų aiškiau, noriu pabrėžti, kad kalbu ne tik apie mokytojų psichologinį poveikį mokiniams, bet ir mokinių bei jų tėvų poveikį mokytojams. Tai egzistavo ir anksčiau, tačiau nepasiekdavo tokio masto kaip dabar. Mano manymu, nulėmė tai keli dalykai. Pirma priežastis ta, kad anksčiau mokyklose dirbo mažiau mokytojų. Mokytojas mokydavo kelių dalykų ir todėl lengviau būdavo išsaugoti mokytojo autoritetą. Šiandien sunku įsivaizduoti, kad fizikas mokytų taip pat istorijos bei geografijos ir vestų dar sporto pamokas. Specializacija padarė tai, kad mokytojai dažniausia sutelkia dėmesį į savo sritį ir labiau nutolsta nuo mokyklos vidinio gyvenimo. Antroji priežastis ta, kad sparčiai šoktelėjo visuomenės išsilavinimo lygis. Smarkiai padaugėjo magistrų ir įvairių kursų diplomantų. Todėl daug kam atrodo, kad ne tik „mokytojauti“, bet ir bet kurios srities ekspertais galime būti beveik kiekvienas. Galvojame, kad užklupus blogai nuotaikai, pamokyti mokytoją ir išlieti savo emocijas, visai normalu, kas anksčiau būtų sunkiai įsivaizduojama. Žinoma, kartais taip elgtis susigundo taip pat kai kurie mokytojai, ir ne tik mokinių, bet ir bendradarbių atžvilgiu. Ir vienu ir kitu atveju tai labai žalinga praktika. Baisesnė nei plaukų papešimas.

Man niekada nepatiko lankyti mokyklą. Negaliu sakyti, kad mokytojų negerbiau. Daugelis jų buvo geri mokytojai, nors būdamas mokiniu ne visada taip galvojau. Šiandien, kai pažįstamus mokytojus erzinu kalbomis apie jų ilgas atostogas, darbą iki 14.00 ar 15.00 val., ar ekskursijas su mokiniais į baseiną, darau tai tyčia, bet ne piktybiškai. Visai taip apie jų darbą negalvoju. Kadangi mokykla man nepatiko, tikriausia tos žinių spragos ir matosi kasdieniniame gyvenime. Nieko jau nepadarysiu. Nei mokykla, nei mokytojai čia nėra kalti. Visą tai lėmė labiau įgimti charakterio bruožai, gilus intravertiškumas, o gal „atsparumas“ mokslui. Gal ir daugiau yra tokių kaip aš. Vėliau, už tą požiūrį į mokyklą, gyvenimas mane nubaudė be jokio gailesčio. Baigęs studijas, porai metų patekau į Krasnagrūdos pagrindinę mokyklą. Tik tada supratau, ką reiškia posakis: „Linkiu, kad ir tau svetimus vaikus mokyti tektų“.

Parašysiu, kaip tai mano atveju atrodė. Buvau jaunas mokytojas. Mokiniai buvo simpatiški, mokytojai – draugiški, dėstomi dalykai – istorija ir mokslas apie visuomenę – taip pat tiko. Tai ko, sakysite, trūko? Tame pasakyme, kad „linkiu tau svetimus vaikus mokyti“ yra užslėpta daug tiesos, kurios niekada nepamatysime, kol neparagausime mokytojo duonos.

Krasnagrūdoje gavau berods pusė etato. Mokiau istorijos, kurią tada atmintinai mokėjau. Pedagogiškai, atrodė, kad esu gerai pasiruošęs, kadangi Vilniuje dvejus paskutiniuosius studijų metus psichologijos, pedagogikos ir gimiringų krypčių seminarus (praktinius užsiėmimus) lankėme tik dviese! Kiti kurso draugai nesiruošė tapti mokytojais. Todėl, kaip taikyti Montessori, Valdorfo ir kitus mokymo metodus ligi šiandien atsimenu. Taigi, visas gudrybes, kaip palaikyti mokinių dėmesį, esant reikalui sukelti juose sveiką pyktį ar išprovokuoti pasisakyti net tą, kuris niekada nieko nepasako, atrodo mokėjau. Bet darbas nepatiko. Nepaisant turimų žinių, dvejus mokslo metus šeštadieniais ir sekmadieniais ruošiausi naujos savaitės pamokoms. Nežinau, kaip tai daro šiuolaikiniai istorijos ar kitų dalykų mokytojai, bet tuo metu man atrodė, kad mokant istorijos, reikia prigalvoti daug nestandartinių būdų, kad tą didelį informacijos kiekį efektyviai perteiktum ir mokinių galvose sulipdytum

į logišką seką. Maniau, kad nepavyks nors kiek istorijos išmokyti, jeigu pamokoje su mokiniais nepanirsiu į istorijos procesą. Jokie mokiniams skiriami namų darbai ar tėvų pagalba namuose čia nepadės. Taigi po metų kilo natūrali mintis, o „kam man to reikia“? Misija? Prestižas? Tėvų ir mokinių pagarba? Atlyginimas? Kartais šiandien girdžiu mokytojų pasisakymus, kad jiems labai patinka dirbti su jaunimu. Man irgi patinka, tik aš nenoriu. Nenoriu kiekvieną dieną svetimus vaikus mokyti.

Bėda ta, kad vis dėlto kas nors, turi tai daryti. Vaikus reikia mokyti ir auklėti. Ne visi tėvai arba daugelis jų geba, gali ar nori tai daryti. Tačiau būkime teisingi, ne visi mokytojai taip pat geba, gali ar nori gerai auklėti ar mokyti. Tai natūralu. Visi mokėmės mokykloje ir tai žinome. O ką reiškia gerai mokyti? Tėvams gali atrodyti vienaip, mokytojams – antraip. Mokymas ir auklėjimas – tai ne tik žinios. Mokykloje vyksta labai sudėtingi procesai. Vieni mokytojai geba vienokius mokinių gebėjimus išryškinti, kiti – kitokius. Vieniems pavyksta tai daryti, kitiems – mažiau. Laikai, kada vaikus mokė vienas ar du mokytojai, baigėsi. Šiais laikais mokykla išgyvena labai daug pokyčių, turi prisitaikyti prie besikeičiančių sąlygų ir naujų reikalavimų. Tiesą pasakius, ne visus aš juos iki galo suprantu ir manau, kad tą energiją ir laiką reikėtų leisti skirti ugdymo procesui, o ne reglamentams, normoms, grafikams... kurti. Visame tame dingsta mokinys, kurio buvimas mokykloje ir mokymo procesas turėtų būti kuo natūralesnis. Labai svarbus mokytojų ir tėvų bendradarbiavimas. Čia gal ir paslėptas sėkmingo vaikų auklėjimo raktas. Ne visada pavyksta išlaikyti šio bendradarbiavimo pusiausvyrą, bet jos reikia siekti. Kitaip sakant, tiek mokytojai, tiek tėvai turi suvokti, kad turi ne tik teises, bet ir pareigas. Gal banaliai nuskambės, bet verta dar kartą pabrėžti, kad mokymas ir mokymasis – tai labai sudėtingas procesas. Kiekvienas esame skirtingas ir skirtingas gyvenimo kelias mums skirtas. Todėl turime elgtis labai atsargiai, kad tiek savo, tiek kitų kelio nesugadintumėm.

Labai taikliai tai aprašė Markas Twainas. Jis pasakojo istoriją apie žmogų, kuris išnaršė visą pasaulį, ieškodamas iškiliausio kada nors gyvenusio generolo. Kai jam buvo pranešta, kad toks generolas jau mirė ir nukeliavo į dangų, tasai žmogus, jo ieškodamas, nukako prie Dangaus vartų. Šventasis Petras parodė kažkokį paprastą žmogelį.

– Ne, jis tikrai ne didžiausias kada nors gyvenęs generolas, – paprieštaravo vyras. – Pažinojau šį žmogų dar Žemėje, buvo eilinis batsiuvys.

– Žinau, – atsakė šventasis Petras, – bet jei būtų tapęs generolu, būtų buvęs iškilesnis už visus kitus.

Štai čia ir atsakymas, kodėl niekada nenorėčiau svetimus vaikus mokyti ir imtis atsakomybės už tai, ar mano darbas leis jiems ateityje tapti puikiais batsiuviais ar tik generolais.

Kviečiame į tradicinį
Senovinės technikos klubo „Ekipažas“ ir asociacijos „Senasis motociklas“ renginį
„SENAS MOTICIKLAS 2019“.

Renginio vieta: Petro Krakausko kaimo turizmo sodyba, Trakiškės 19.
Šių metų maršrutas nusidriekęs Punsko apylinkėmis.
Maršruto ilgis 63 km.

Birželio 8 d. (šeštadienis)

7:00 – Registracija, pusryčiai.
9:00 – Sąskrydžio atidarymas, vėliavos pakėlimas, bendroji nuotrauka.
9:30 – Žygio pradžia, vykstame į Punską (12 km).
10:00 – Lankome Punsko bažnyčią ir šalia įsikūrusį muziejų.
10:30 – Punsko aikštėje rengsime motociklų parodą ir giedosime Lietuvos himną.
11:30 – Vykstame į Prūsų ir jotvingių gyvenvietę (6 km).
12:00 – Ekskursija, šaudymas iš lanko.
13:00 – Pietūs.
14:00 – Išvykstame į ralį po Punsko apylinkes (43 km).
16:00 – Grįžtame į P. Krakausko sodybą. Statome palapines ir ruošiamės vakaro programai.
18:00 – Vakarienė.
19:00 – Nominacijos, sveikinimai, vakaronė.

Birželio 9 d. (sekmadienis)

9:00 – Pusryčiai.
10:00 – Šventės aptarimas draugų rate.
11:00 – Vėliavos nuleidimas, šventės uždarymas.

Netyčia paaiškėjo geležinkelininkų planai

„AUŠROS“ INF.

Punsko valsčiaus administracija pastaruoju metu keičia miestelio detalųjį planą, todėl pasiteiravo, ar galimi suinteresuotieji turėtų kokių pasiūlymų. Į kreipimąsi atsiliepė Lenkijos geležinkeliai (PKP) ir gegužės pradžioje valsčiui atsiuntė pirminį pasiūlymą, kur planuoja tiesti naująją „Rail Baltica“ geležinkelio vėžę. Atsiųstame plane nurodyta, kad geležinkelio vėžė eitų tarp Punsko kapinių ir privačių namų rajono (vadinamojo Skruzdelyno), toliau eitų lygiagrečiai šalia A. Morkaus gatvės, taigi šioje gatvėje esančius namus, Ožkinių pusėje, tektų griauti (žr. planą).

Punsko valsčiaus viršaitis Vytautas Liškauskas, paklaustas apie geležinkelininkų planus, kiek realu, kad šis pasiūlymas bus įgyvendinamas, tikino, kad savivaldybė nesutiks su tokiu projektu ir šios siūlomos vietos detaliajame valsčiaus plane neskirs geležinkeliui tiesti, pirmiausia, dėl to, kad ta vėžė eitų per sodybas, be to, smuktų prie pat geležinkelio atsidursiančio nekilnojamojo turto vertė. Viršaitis sakė, kad geležinkelininkams jau išsiųstas raštas, kuriame nurodoma, kad į jų siūlymą „negali būti atsižvelgta. Pasiūlytame geležinkelio vėžės variante bėgiai būtų tiesiami per sklypus, kuriuose yra jau investuota – pastatyti gyvenamieji namai, ūkiniai pastatai, teikiamos paslaugos.“

Viršaitis tikino, esąs susirūpinęs šia situacija ir jau vakar šį klausimą kėlė susitikime su kandidatu į Europos Parlamentą Tomašu Frankovskiu.

Šiandien, gegužės 22 d., Punsko valsčiaus vadovas raštu kreipėsi į Lenkijos geležinkelių (PKP) pirmininką Ireneušą Merchelį ir prašė, kad būtų atsisakyta plano vėžę tiesti per Punsko miestelį, t. y. pagal jų pateiktą projektą. Rašte aiškinama, kad į valsčiaus įstaigą kreipiasi Punsko gyventojai prašydami, kad tiek stotis, tiek geležinkelio vėžė būtų kuo toliau nuo Punsko miestelio. Geriausia, kad ji būtų tiesiama per Trakiškes, kur jau yra infrastruktūra.

„Gal vertėtų surinkti miestelio gyventojų parašus prieš minėtąjį planą?“ – svarstė viršaitis.

Punsko miestelio gyventojai turėtų susivienyti ir kartu spręsti šią iškilusią problemą, kol traukinys dar nenuvažiavo...

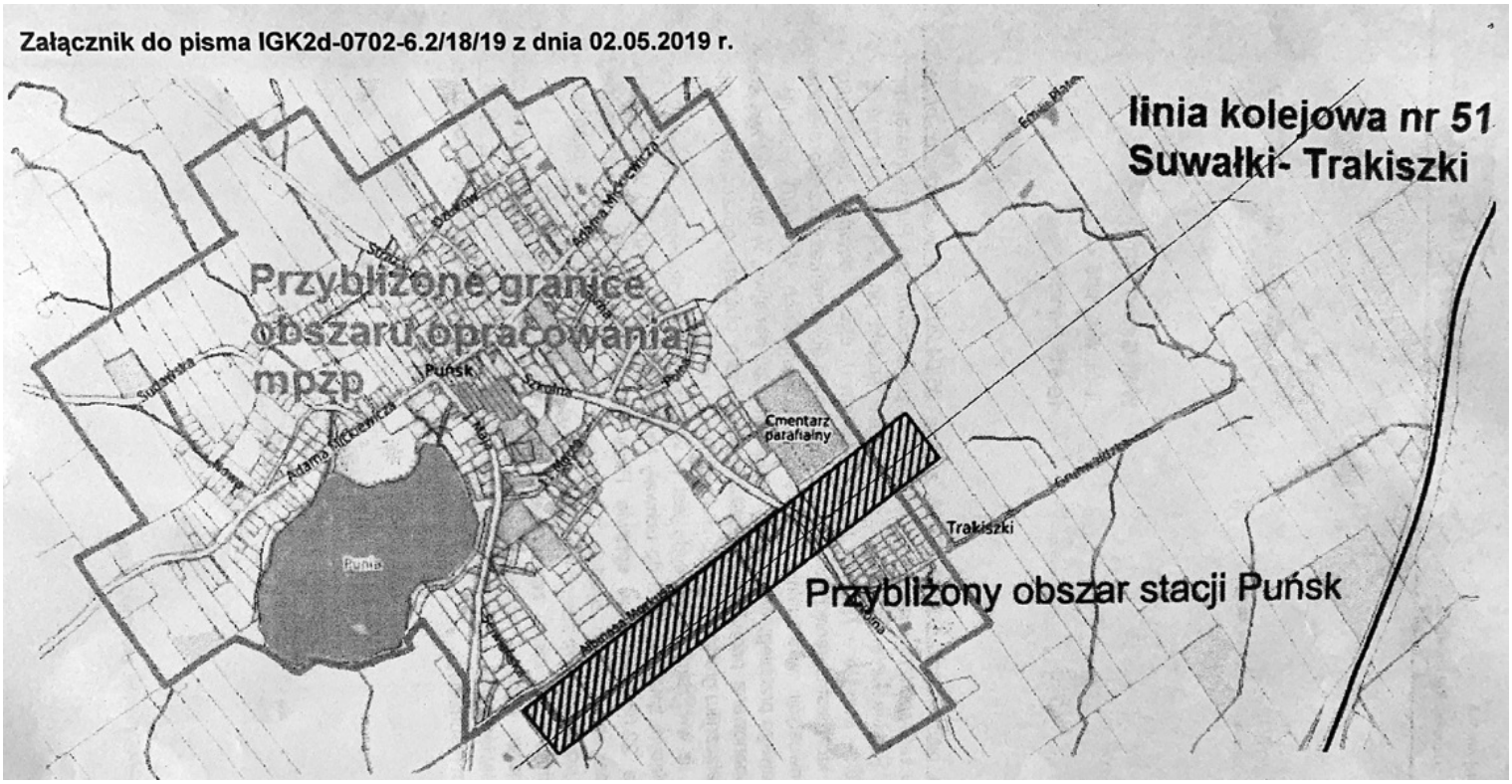

Punsko Kovo 11-osios bendrojo lavinimo licėjus – 2019 m. Kalbos premijos laureatas

Punsko Kovo 11-osios licėjaus inf.

Gegužės 7 d. Signatarų namuose Vilniuje, minint Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną, paskelbtas Kalbos premijos laureatas – juo tapo Punsko Kovo 11-osios bendrojo lavinimo licėjus. Žodžio laisvės gynėjos, labdaros organizatorės Felicijos Bortkevičienės (1873–1945) atminimą įamžinanti Kalbos premija skiriama už reikšmingą, lituanistinę veiklą Lietuvos ir užsienio šalių piliečiams, organizacijoms ar institucijoms.

Licėjus įvertintas už lietuvių kultūros plėtrai ir visuomenės pažangai svarbių lituanistikos projektų įgyvendinimą, rūpinimąsi lituanistiniu paveldu ir jo sklaida bei aktyvią lituanistinę veiklą užsienyje. Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisijos nuomone, „Punsko licėjus – tai išskirtinė mokymo įstaiga, nes jos istorijoje atsispindi ir dabartinės Lenkijos lietuvių bendruomenės istorija. Nuo pat mokyklos įkūrimo licėjaus bendruomenė tapo Lenkijos lietuvių bendruomenės visuomeninės veiklos branduoliu. Kovo 11-osios licėjus Punske nuosekliai vykdo savo misiją – puoselėja lietuvių kalbą, rūpinasi bendruomenės tautine tapatybe, ryšių su Lietuva ir užsienyje gyvenančiais lietuviais palaikymu“.

Punsko Kovo 11-osios bendrojo lavinimo licėjaus direktorius Alvydas Nevulis

Kalbos premija bus įteikta gruodžio 9 dieną Valdovų rūmuose vyksiančiame iškilmingame renginyje „Kalbos vakaras“.

Licėjaus kandidatūrą premijai pasiūlė Lietuvos Respublikos konsulatas Seinuose.

Gegužės 7 d. Signatarų namuose vykusio Spaudos atgavimo minėjimo svečiai

IV lietuviškų šokių festivalis „Raitakojis“

ASTA PEČIULIENĖ

2019 m. balandžio 28-ąją, per Atvelykį, Punsko miestelyje vyko didelis sujudimas. Vieni skubėjo į šv. Jurgio atlaidus bažnyčioje pasimelsti ir atlaidų riestainių vėrinių nusipirkti, kiti dalyvauti velykinio meno konkurse-parodoje ambulatorijos patalpose – LEKD būstinėje, dar kiti pėdino į Punsko lietuvių kultūros namus, kur nuo pat ryto rikiavosi autobusai, atvežę šokėjus iš visos Lietuvos į ketvirtąjį lietuviškų šokių festivalį „Raitakojis“.

Tai pati gražiausia šokių šventė, vykstanti Punske nuo 2013 m. kas antrus metus, pramečiui su chorų švente „Lietuva brangi“. Mūsų – organizatorių užmojis rengiant šią šventę buvo labai kilnus ir ugdantis. Norėjome Punsko bendruomenei parodyti kokia turtinga ir spalvinga yra Lietuva, kokia nevienalypė kalbos, tautinių rūbų atžvilgiu, šokdama įvairius lietuviškus šokius, todėl ir kvietėme kolektyvus iš skirtingų etnografinių Lietuvos regionų: Dzūkijos, Suvalkijos, Aukštaitijos, Žemaitijos ir Mažosios Lietuvos. Į ketvirtą „Raitakojį“ atvyko keturi kolektyvai iš Lietuvos bei keturi lietuvių kolektyvai iš Lenkijos.

Punsko lietuvių kultūros namų šokių grupė „Vyčiai“

Seinų „Lietuvių namų“ vyresniųjų šokių grupė „Seina“

Gera pasidžiaugti, kad šokis pas mus ypač populiarus, mat suburia didžiausią mėgėjų skaičių. Punsko lietuvių kultūros namuose vaikai ir jaunimas šoka choreografiniame „Jotvos“ sambūryje (85 asmenys), „Puniukų“ meno studijoje šoka apie 40 vaikų, „Vyčių“ šokių grupėje šiuo

Kovo 11-osios licėjaus šokių grupė „Šalčia“

metu dalyvauja per 30 šokėjų (jaunimo ir vyresniųjų grupės), Kovo 11-osios licėjaus „Šalčioje“ šoka dvi grupės moksleivių (apie 30 asmenų) ir Seinų „Lietuvių namuose“ jau keletą metų šėlsta „Seina“ – vyresniųjų grupė (16 asmenų) bei vaikučiai (apie 20 šokėjėlių). Taigi kartu sudėjus mūsų yra apie 220 – įspūdingas skaičius.

Šį kartą „Raitakojis“ pradžiugino mus ne tik aukštu atlikėjų lygiu, bet taip pat rūbų įvairove, skirtinga lietuviška kalba, žaismingais šokiais, tyriausio skambesio dainomis ir kerinčia lietuviška muzika. Visa tai susiplakė į vieną darnią visumą ir žiūrovas išvydo nepaprasto grožio reginį – lietuviškos kultūros perliukus.

Juos mums dovanojo tautinių šokių kolektyvas „Viltukas“ (jaunuolių grupė) iš Vilniaus Gerosios Vilties progimnazijos, vadovaujamas Jūratės Urbonienės, Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos liaudiškų šokių kolektyvas „Liuoksinis“, vadovaujamas Astos Rimkuvienės, Sintautų kultūros centro vyresniųjų šokių kolektyvas „Sintuola“, vadovaujamas Vidos Čeplevičienės, bei Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos dainų ir šokių ansamblis „Šviesa“, vadovaujamas Jolantos Kisielytės-Sadauskienės. Punskui atstovavo LKN „Jotvos“ (vad. K. Mauliūtė) ir „Vyčių“ (vad. A. Pečiulienė) šokėjai bei Kovo 11-osios licėjaus „Šalčios“ (vad. A. Pečiulienė) moksleiviai, o Seinams – „Seinos“ (vad. A. Dzimida) vyresniųjų grupė.

Visos grupės nusipelnė pagyrimo ir padėkos žodžių, vis dėlto vienas kolektyvas buvo išskirtinis. Tai Vilniaus „Šviesa“. Jis žiūrovų akį pakerėjo ne tik savo šokliais ir grakščiais šokėjais, bet ypač gyvai atliekama muzika ir nepaprastu vokalinės grupės skambesiu. Rodos tų dainininkų nebuvo tiek ir daug, bet jų vokalas „Kūlimo“, „Aštuonnyčio“, „Lietuvos“ kūriniuose smelkė iki pat sielos gelmių.

Festivalį baigėme jau tradiciniu kūriniu „Ant Vilniaus kalvų“ (Jono Strielkūno eilės, Vygando Telksnio muzika), kur vienu ritmu, drauge susikabinę šoko aukštaičiai, žemaičiai, sūduviai ir dzūkai nuo girių melsvų ir džiaugsmingai baigė šokių atlaidus Punske.

Dovanų visiems kolektyvams įteikėme po padėką ir baltais žiedais žydinčią vazą, sklidiną lietuviško tautinio meno – simbolizuojančią bundantį pavasarį, bundančias mūsų sielas…

Kaip įprasta, po tokių renginių kviečiame dalyvius vaišių. Ir šį kartą stalas buvo nukrautas akį viliojančių patiekalų, skanumynų, gardėsių. Visi vaišinosi, valgė ir gyrė mūsų moterų paruoštą maistą. Nuolat girdime komplimentų, kad tokį skanų maistą jie valgo retai. O mes didžiuojamės, kad čia viskas mūsų šaunių šeimininkių darbščiomis rankomis pagaminta.

Renginį rėmė Lenkijos vidaus reikalų ir administravimo ministerija bei Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija pagal programą „Globali Lietuva“. Ačiū rėmėjams už supratimą ir nuolatinę finansinę globą, kuri padeda mums rengti kultūros šventes visai mūsų bendruomenei.

Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos dainų ir šokių ansamblis „Šviesa“

„Jurija, atrakink žamį“

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Gegužės 12 d. popietę Jotvingių ir prūsų gyvenvietėje Šilainėje vyko pavasario šventė – Jorė. Svečiai, dalyviai ir lankytojai pasitiko ją nepaprastu aidėjimu nuskambėjusia daina, skirta Jurijai – žemės raktus saugančiam gyvulių globėjui. Jurija, Jorė, Jurgis, Georgas – tai viena ir ta pati žalumos dievybė, skirtingai vadinama ne tik įvairių tautų kultūroje, bet ir tam tikros tautos skirtingose dainose (giesmėse). Jurgio vardas atėjęs iš žydų kalbos ir reiškia „žemdirbys“. Taigi pavasario šventė simboliškai pradėjo naujų metų žemdirbystės laikotarpį.

Jorę lydėjo labai geras saulėtas ir šiltas oras. Šį kartą tikriausiai nei vienas šventės narys nebūtų supykęs dėl netikėtai iškritusio lietaus. Šiemet, galima sakyti, jo mums pagailėta. Senovės baltų apeigose buvo nuoširdžiai linkima visiems sulaukti išsiilgtos atgaivos gamtai. Lietaus nepaprastai trūksta pievoms, ganykloms, javų laukams, daržams, darželiams ir sodams.

Virš aukuro perlaužta duona simbolizavo praėjusių metų derlių, o po kojomis gira palaistyta žemė reiškė savotišką prašymą pagirdyti visą augmeniją

Jurgitos Stankauskaitės nuotr.

Jurgitos Stankauskaitės nuotr.

ir gyvulius. Užkurta ugnis buvo pamaitinta druska, prašant skalsos ir pilnatvės, o virš galvų žaismingai išberti grūdai simbolizavo derliaus gausą, kuriam iš paskos eina visapusiškas žmogaus turtingumas. Pastebėta, kad šiemet Jorės aukojimo dalis buvo „išdėstyta“ labai suprantamai. Visa tai, kas vyko joje, buvo aiškinama kuo paprasčiau, nepaliekant abejonių. Aukojimas nebuvo persotintas rimtumo, priešingai, jis buvo lengvas, atliktas su žaismingumu ir kukliu nuoširdumu. Nebuvo negalima neatsipalaiduoti ir nepajausti ramybės. Su ja atėjo suvokimas, kad mes, krikščionys, dalyvaujantys tokiose šventėse nieko blogo nedarome. Išvalome protą, padarydami vietos sveikam mąstymui.

Kelerius metus iš eilės į Jorę atvyksta Jaunimo etnokultūros klubas „Kukumbalis“ iš Merkinės su vadovais Rita Černiauskiene ir Vytautu Černiausku, be kurių jau sunku būtų įsivaizduoti mūsų šventę po atviru dangumi Šilainėje. Žvelgiant į jų atsidavimą veiklai, norėjosi pasikalbėti apie pačios Jorės esmę ir, sakykim, saugų šventimą krikščioniškoje

Jurgitos Stankauskaitės nuotr.

visuomenėje. Pokalbis buvo nepaprastai atviras ir nuoširdus. R. Černiauskienės, senosios baltų kultūros puoselėtojos balse nesigirdėjo nuostabos dėl paliestos problemos, jeigu ją galima taip vadinti. Akivaizdu, kad jeigu Jorė būtų švenčiama be apeiginės dalies, tada viskas būtų gerai, bet kyla klausimas – kam tokios šventės iš viso reikėtų, kokią prasmę ji turėtų? Anot jos, nieko bloga, kad krikščionys švenčia Jorę. Jos šventimas nėra jokiais būdais susijęs su kito tikėjimo propagavimu. Per Jorę visos baltų tautos prisimena savo protėvių pasaulėžiūrą, sugrįžta prie šaknų, bando įsivaizduoti ir atkurti aukojimą jų tikėjimo dievybėms. Klaidinga būtų savo ištakų ieškoti tik nuo krikščionybės įvedimo. Juk mūsų visų tapatybė formavosi žymiai anksčiau. Visa kultūra, tradicijos ir papročiai atspindi dviejų tikėjimų sandūrą. Krikščionybė kūrėsi ant senojo tikėjimo pamatų. „Juk nieko neįmanoma sukurti tuščioje vietoje“, – kalbėjo R. Černiauskienė. Dėl to mūsų tikėjime Jorė tapo šv. Jurgiu – tokiu pačiu ūkininkų globėju.

Gyvenvietės šeimininkas pasakojo, kad dalyvaudami Jorėje, ne tik įrodome, kad prisimename savo protėvius, gerbiame jų atminimą, bet ir mokomės darniai gyventi su gamta. Šventės aplinka, amatų mugė, sriubos „Dilgės“ ragavimas ir liaudies muzikos garsai priartina žmogų prie to, kas natūralu, palanku iš gamtos išėjusiam žmogui. Tokie susibūrimai parodo gyvenimo būdą daug paprastesnį, neteršiantį pasaulio. Tik per gerbimą ir rūpestį Žeme žmonija turi galimybę išlikti, savo palikuonims suteikti orų gyvenimą.

Pastebėta, kad šventėje dalyvavo daugiau svečių iš Lietuvos ar kitų Lenkijos vietų. Mūsų kraštiečių čia būna daug mažiau, nekalbant apie kapelų atstovus ir dainuojančius ansamblius bei Suvalkų lietuvius, kurie visada sušildo savo kūryba (eiles skaitė Kazimieras Baranauskas, Pranas Sovulis ir Genutė Pečiulytė). Tik vienas kitas dalyvauja aukojimo dalyje, daugiausia laiką leidžia mugės aikštėje. Peršasi mintis, kad svečiams įdomesnė baltiška praeitis, nei mums patiems. O gal mes bijomės atrakinti Žemę dainuodami apie Juriją, Gabiją ar kitus dievus? Šioje vietoje norisi atsiremti į Vinco Krėvės žodžius, užrašytus tragedijoje „Skirgaila“: Nesvarbu, kokiu rūbu aprengsime tikėjimą, Dievas yra vienas ir tas pats. Rūbas yra išaugamas, tada apsirengiama kitu.

Šventės rengėjai: Jotvingių ir prūsų bendrija bei Punsko valsčiaus viršaitis.

Partneriai: Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos „Globali Lietuva“.

Jurgitos Stankauskaitės nuotr.

„Giesmių pynė Marijai“

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

O, Marija, Motinėle, Aušros Vartuose garsi!
Laimink mūsų tėviškėlę – jos Globėja Tu esi.
Ežerų ir upių bangos meldžias Nemuno šaly,
ir žvaigždžių keliai padangėj, ir smilgelė pakely...

Jau šeštą kartą gausiai rinkosi žmonės gražiame gamtos kampelyje, kur Žagarių bažnytėlė tarp dviejų ežerų: Galadusio ir Dusalio. Gegužės 18 d. vyko VI bažnyčios chorų šventė „Giesmių pynė Marijai“ (rėmėjai: Lenkijos vidaus ir administravimo ministerija, Palenkės vaivadijos administracija ir Lietuvos užsienio reikalų ministerija). Šventė prasidėjo šv. Mišiomis, kurias atnašavęs kun. Jaroslavas Kalinovskis pranešė liūdną žinią, kad gegužės 17 d. netikėtai mirė išeivijos lietuvių vyskupas emeritas pranciškonas Paulius Antanas Baltakis (gim. 1925). Susirinkusieji pasimeldė už jo vėlę.

Po pamaldų rikiavosi chorai ir giedojo gražias giesmes, skirtas Mergelei Marijai. Po ilgai lauktų lietų visi tarytum būrėsi padėkoti Marijai už atgaivintą augmeniją, iš dangaus siųstą pasiilgtą lietų. Visi labai laukė šios chorų šventės, o vietos gyventojai labai stengėsi, gražino savos mielos Žagarių bažnytėlės aplinką ir vidų (pripynė vainikų, prinešė iš namų darželio gėlių), pasodino prie šventoriaus kryžių gėlių, o rūtos, kaip joms ir skirta, aplink bažnytėlę kaip vainikas. „Rūtos lapeliai tarsi Marijos ašarų lašeliai“ – sakė viena vyresnė moteris. Gera, kad žmonės gausiai būrėsi ir noriai dalyvavo choruose, kad galėjo savu balsu pagarbinti Mariją, prie kurios kojų suklupę ne sykį išsakome savo nuoskaudas ir padėkas. Gausus susibūrimas, dalyvavimas, giedojimas – tai sykiu ir padėka už taip ilgai lauktą lietų ir kitas malones.

Kaimuose gegužę nuo seno buvo meldžiamasi, giedama, skaitomos litanijos Marijai. Gražus paprotys atsinaujino ir tegul tęsiasi… Per gegužines meldžiamasi prie savo kaimų kryžių už gyvus ir mirusius kaimo žmones, šventinama žemė, kad būtų derlinga.

Chorų šventę pradėti pakviesta Seinų „Lietuvių namų“ vokalinė grupė „INTRO“ (vadovas Juozas Pileckas) sugiedojo „Sveika Marija, stebuklingoji“ ir „Tau Marija, mylima“. Giesmę „Ausk Marijai rožių giją“ (žodžiai Stasio Ylos), kurią labai gerbė šv. Kazimieras, ir „Marija, skaisčiausia Marija“ atliko neseniai susibūręs „Lietuvių namų“ kolektyvas „Galadusys“ (vadovė Laima Jakulevičienė). Nuolatiniai šios bažnytėlės lankytojai – Žagarių bažnytinis choras sugiedojo 3 giesmes: „Sveika Marija, Dangaus lelija“, „O skaisčiausia, o gražiausia rojaus lelija“ ir „O Marija, Motinėle“. Šiai šventei chorą ruošė Wojciechas Szrederis. Giesmių tekstus su gaidomis padovanojo ankstesnis mūsų kunigas Petras Gucevičius. Dvi iš šių giesmių – vysk. Antano Baranausko vertimas iš lenkų kalbos – graudino iki ašarų ir buvo be galo malonu jas repetuoti. Ketvirti giedojo lietuviai iš Suvalkų. Suvalkuose lietuviškas bažnytinis giedojimas turi 100-metę tradiciją. Jis vėl atgaivintas 1992 m., kai pradėta atnašauti šiame mieste šv. Mišias lietuvių kalba. Giesmininkams kurį laiką vadovavo a. a. Vitalius Tumelis, vėliau vargonininkas a. a. Jonas Šliaužys iš Augustavo. Paskiau, kelerius metus – Gediminas Kraužlys, o dabar jau trečius metus chorui vadovauja iš Punsko atvykstantis muzikantas mėgėjas Vytautas Batvinskas. Bažnyčioje šv. Mišių metu jie gieda a cappella. Suvalkų lietuvių bažnytinis choras „Ančia“ pagiedojo 2 giesmes: „Marija, skaisčiausia Marija“ (muz. J. Siniaus)

Žagarių bažnytinis choras

Seinų lietuvių bažnytinis choras

ir „Kryžių Marija“ (ž. Scholastikos Kavaliauskienės, muz. a. a. Jono Šukio). Ketvirtą kartą su šventomis giesmėmis iš Punsko atvyko ansamblis „Gimtinė“. Jau 30 metų šis ansamblis veikia prie Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos. Dainuoja daugiausia liaudies dainas, ruošia renginius, puoselėjančius senuosius tautinius papročius, o pastaruoju metu talkina taip pat bažnytinėse pamaldose – Punsko bažnyčioje atgaivino „Valandų“ giedojimą per Adventą. „Gimtinė“ pagiedojo „Vakaro Marijai“ ir „Tegarbin Mariją“, kurios priegiesmiui pritarė visa bažnyčia – visi susirinkę chorai. Kitas dvi bažnytines giesmes („Gailestingoji“, „O švenčiausioji“) sugiedojo senjorų klubo kolektyvas „Tėviškės aidai“ iš Punsko (vad. Gediminas Kraužlys), kuris veikia nuo 2001 m.: gieda ir koncertuoja Punsko krašto šventėse, Seinuose, Suvalkuose ir Lietuvoje. Vėliau pasirodė Seinų lietuvių bažnytinis choras, kuriam vadovauja Vytautas Grigutis. Šio kolektyvo chorvedys vargonininkas Slavomiras Kardelis. Choras Seinų bažnyčioje pradėjo giedoti nuo 1992 m., pritariant vargonais Astai Veverskytei. Choras giesmėmis praturtina ne vien sekmadienio lietuviškas šv. Mišias, bet ir šv. Mišių liturgiją visose katalikiškose šventėse. Choras ne sykį vyko giedoti Lietuvos bažnyčiose iškilmingų Mišių metu. Seinų choristai sugiedojo 2 giesmes: „Dangaus karaliene“ ir „Motinai Marijai“. Jaunų giesmininkių kvartetas iš Punsko skambiais keturiais balsais atliko: „Graži Tu kaip saulės šviesybė“ ir „O, Marija nekaltoji“ (vad. Eugenijus Parakevičius). Šios dienos Mišiose giedojęs Prienų aklųjų ir silpnaregių ansamblis „Puriena“ (vadovė Onutė Matusevičiūtė) pagiedojo „Sancta Maria“ ir „Giesmė Liurdo Marijai“. Atvyko ir Alytaus šv. Kazimiero bažnyčios parapijos choras, kurio vadovė sesuo Emanuelė. Šis choras veikia nuo parapijos susikūrimo, beveik 30 metų. Pagrindinė choro veikla – garbinti, šlovinti, giedoti šv. Mišiose kas sekmadienį ir per šventes bei iškilmes. Dabar chore gieda apie 20 žmonių. Alytaus šv. Kazimiero bažnyčios parapijos choras pagiedojo „Dangaus Karaliene, linksminkis“ (muz. kun. B. Andruškos) ir „Tu Išganytoją atnešei mums“ (muz. ir ž. Emanuelio bendruomenės). Pakviesta giedoti nuo seno garsų ne tik mūsų krašte Punsko bažnytinį chorą, atlikusį giesmes „Graži, tu kaip saulės šviesybė“ ir „O, Marija nekaltoji“. Choro vadovas – vargonininkas Eugenijus Parakevičius, grojimo pradmenų išmokęs iš savo tėvelio, buvusio Punsko vargonininko Zenono Parakevičiaus, baigęs vargonininko mokslus. Punsko bažnytinis choras neprilygstamas mūsų krašte pagal giedojimo tradicijas ir meninį lygį.

Atlikėjams ir jų vadovams širdingai dėkojo Šv. Kazimiero draugijos pirmininkas ir šios chorų šventės rengėjas Algirdas Vektorius. „Vidupio“ bendruomenės pirmininkas Alfonsas Vitkauskas pasveikino ir dėkojo kunigui Jarekui Kalinovskiui, Birutei Roglienei ir visiems Žagarių veikėjams, gražinusiems aplinką ir bažnyčią. Pabaigoje visi chorai sugiedojo giesmę „Ateiki šventoji“.

Šventę vainikavo „Tautiška giesmė“ – Lietuvos himnas visų chorų balsais suskambo labai didingai, tarytum pakeldamas garbios bažnytėlės skliautus.

Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus choras „Ančia“

„Mano sapnuose vaikštai, Lietuva“

SEINŲ LIETUVIŲ „ŽIBURIO“ MOKYKLOS INF.

Gegužės 10 d. (penktadienį) Vilniaus „Lietuvių namuose“ vyko Užsienio lietuviškų formaliojo ir neformaliojo ugdymo mokyklų mokinių raiškiojo skaitymo konkursas „Mano sapnuose vaikštai, Lietuva“. Konkurso dalyviai buvo suskirstyti į keturias kategorijas: pradinukai nuo I iki IV klasės, pagrindinių klasių mokiniai (V–VIII) ir vyriausieji (IX–XII klasės) bei poetinių kompozicijų kategoriją.

Konkurso dalyviai iš Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos

Pirmosios vietos laimėtoja Vaiva Vaicekauskaitė

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos mokiniai dalyvavo dviejose kategorijose: V–VIII klasių dalyvavo Klaudija Krakauskaitė, Onutė Karaneckaitė, Jolanta Misiukonytė, Rasa Maksimavičiūtė ir Vaiva Vaicekauskaitė, kuri laimėjo I vietą, o Onutė Karaneckaitė III. Savo kompoziciją pagal Vytės Nemunėlio „Meškiuką Rudnosiuką“ parodė I ir II klasių mokiniai: Nicolė Valinčiūtė, Ingutė Aleksaitė, Lena Leončikaitė, Julija Krakauskaitė, Natalija Slovikaitė, Hania Brzezinska, Matas Bansevičius, Mantas Sakalauskas, Tomas Liaukevičius, Viktoras Krakauskas, Karina Berneckaitė ir Povilas Zdanys. Vaikus paruošė mokytoja Irena Vaicekauskienė, jai talkino Inga Vilkelienė, Irena Balulienė, Juozas Pileckas. Kompozicijų kategorijoje jie laimėjo I vietą.

Po konkurso neskubėjome vykti namo, o vakare lankėme Vilniaus senamiestį, žavėjomės Gedimino pilies bokšto grožiu, ragavome ledų, vaikams buvo įdomu išbandyti save nakvojant vieniems be tėvų, toli nuo namų. O tai ne vienam aštuonmečiui – didelis išbandymas. Kitą dieną ryte lankėme Energetikos ir technikos muziejų.

Ačiū Vilniaus „Lietuvių namams“ už galimybę dalyvauti, nakvynę ir maitinimą.

Baltijos keliui – 30!

Lietuvių namų Užsienio lietuvių skyriaus inf.

Baltijos valstybės, Lietuva, Latvija ir Estija, šių metų rugpjūčio 23 d. švęs vieno didingiausių istorijos įvykio – Baltijos kelio – 30-ąsias metines. Tądien, 1989-aisiais, apie 2,5 mln. žmonių išreiškė norą būti laisvi savo valstybės piliečiai ir sudarė gyvą, net apie 650 km žmonių grandinę, kuri simboliškai atskyrė Baltijos valstybes nuo Sovietų Sąjungos ir išreiškė Baltijos tautų vienybę kelyje į Nepriklausomybę. Ši taiki akcija akimirksniu plačiai pasklido po visą pasaulį ir net tą pačią dieną įgavo savų atspalvių: Pasaulio jaunimo kongrese Paryžiuje dalyvavę lietuviai, latviai ir estai surengė demonstraciją-eiseną nuo Triumfo arkos iki Laisvės paminklo, vyko mitingai Ukrainoje, Rusijoje, Vašingtone, prie SSRS pasiuntinybės, solidarumo su Baltijos kraštais demonstracija. Po šio įvykio Lietuvos išeiviai ėmė aktyviau remti Sąjūdžio poziciją ir veiklą atkuriant Nepriklausomą valstybę. Įvairiais atgarsiais iš tuometinių įvykių užsienyje tarpusavyje dalinasi šiandien Lietuvoje gyvenantys ir siekiantys įsitvirtinti užsienio lietuviai studentai, kuriems tėvai ir seneliai daugiau perteikė ne faktus, bet jausmą, kai žmogų aplanko viltis, jog Tėvynė gali būti laisva ir savarankiška. Galbūt perduota meilė savo šaliai grąžino tautiečius į Tėvynę, kur, siekdami išsilavinimo, jie pasiruošę įleisti savo šaknis, gyventi ir dirbti Lietuvos labui. Visus juos Lietuvoje buria Vilniaus lietuvių namų Užsienio lietuvių studentų klubas (toliau – ULSK), kuris vienija lietuvių kilmės jaunimą, siejantį savo gyvenimą ir studijas su Lietuva, padeda įsilieti į vietos bendruomenę, skatina pilietiškumą, veiklumą ir siekį prisidėti prie Lietuvos gerovės puoselėjant Lietuvos tautines vertybes.

ULSK archyvo nuotr.

Užsienio lietuvių studentų klubo nariai simboliškai atkartojo Baltijos kelią prie Laisvės paminklo Rygoje, 2019-04-27

Šių metų balandžio 26–28 dienomis, minėdami Baltijos kelio 30-metį, 30 Užsienio lietuvių studentų klubo narių stiprino šio istorinio įvykio atmintį ir gyvą tradiciją simboliškai, fiziškai ir dvasiškai, susikibę rankomis į gyvąją grandinę keliaudami iš Vilnius per Rygą į Taliną prie žymiausių Baltijos šalių istorijos paminklų. Klubo narių traukiamos lietuviškos dainos ir giesmės, vėliavos rankose išreiškė didelį džiaugsmą, pasididžiavimą ir padėką tiems, kurie anuomet dalyvavo masinėje taikioje manifestacijoje, turėjusioje didelės reikšmės visų trijų tautų Atgimimui!

Pažintinėje kelionėje po Baltijos šalis „Baltijos keliui – 30!“ studentai turėjo galimybę plačiau sužinoti apie Nepriklausomybės atkūrimo laikotarpį Lietuvoje ir kaimyninėse šalyse, pažinti istorijos, kultūros, švietimo ir socialinius Baltijos valstybių panašumus ir skirtumus. Rygoje aplankytame Latvijos okupacijos muziejuje studentai galėjo palyginti Lietuvos ir Latvijos istoriją 1940–1991 m., sužinoti, kaip panašūs įvykiai klostėsi kaimyninėje Latvijoje, kokius sprendimus priėmė ano meto vyriausybė, kaip reagavo Latvijos gyventojai. Žvelgiant iš įvairių perspektyvų galima geriau suprasti įvykius, o muziejuje gido ne

ULSK nariai prie Estijos Respublikos parlamento, 2019-04-27

kartą minėti visų trijų Baltijos šalių vardai lyg pabrėžia, kad tuos įvykius išgyvenome kaip viena valstybė.

ULSK nariams pasirodė įdomu tai, kad 1991 m. Sovietų kariuomenei ir specialiesiems daliniams puolus Vilniaus televizijos bokštą, apie tai sužinoję estai ir latviai skubiai pasirūpino savo televizijos bokštų apsauga ir lygiai taip pat laužais ir tautinėmis dainomis saugojo Rygos ir Talino televizijos bokštus. Ekskursijoje Talino televizijos bokšte studentai išgirdo dar vieną faktą, kad jo darbuotojai ir žurnalistai užsibarikadavo pačiame viršuje, o lifto tarpduriuose įstatė įrankių dėžutes, kad užimant televizijos bokštą Sovietų armijos kariams tektų įveikti 1000 laiptelių!

Be visų kelionėje aplankytų paminklų, muziejų, bažnyčių, kitų istorinių objektų, užsienio lietuvių studentams didelį įspūdį paliko Rygos ir Talino senamiesčiai – grindinys, gatvelių siaurumas, pagrindinės aikštės, rotušės, atsiveriantys vaizdai nuo apžvalgos aikštelių, pilys, griuvėsių liekanos ir visa, kas unikalu ir neatkartojama – visur ta dvasia, kuri gyvuoja tik Baltijos šalyse, jų laisvės troškime ir vienybėje.

Į šią kelionę vykau nusiteikęs pažinti mūsų kaimynines šalis bei sužinoti, kodėl jos mums, lietuviams, tokios artimos. Mano lūkesčiai buvo išpildyti 110 proc. Aplankęs Rygą ir išgirdęs Latvijos istoriją muziejuje, pastebėjau, jog visi vadina latvius „braliukais“, nes per visus sunkius laikotarpius ėjome petys į petį ir pavyko kartu atkurti nepriklausomas valstybes. Nuvykus į Estiją į akį krito estų savotiška kultūra, kuri buvo skirtinga nei Lietuvoje, tačiau kažkodėl taip pat nesijautė svetima, kas labai mane nustebimo. Jei turėčiau progą pakartoti šią kelionę, tą progą su malonumu išnaudočiau, nes Baltijos kelias – tai bendra istorija, kurią reikia gerbti ir prisiminti.

Lenkijos lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas, VU Psichologijos studentas Raimundas Makauskas.

Kiekviena kelionė su ULSK atneša kažką naujo ir pakrauna gerų emocijų. O išvyka į Latviją ir Estiją iš tiesų buvo labai smagi, įdomi bei naudinga. Pasikaustėme istorinių žinių apie šias šalis, sužinojome daug įdomių faktų. Labai ačiū nuostabiai mūsų organizatorei Airai bei nepakartojamam gidui Vytautui.

Gydytojas, VU medicinos specialybės absolventas Dainius Vaičiulis.

ULSK nariai prie Talino vartų, 2019-04-27

Etninių lietuviškų darželių augalai Punsko ir Seinų valsčių sodybose. Vaitakiemis ir Kreivėnai

Vilija Snieškienė, Stasė Dapkūnienė, Irma Maciulevičienė

1. Poetinis narcizas

Vaitakiemis šiuo pavadinimu žinomas nuo 1765 m. Liuteckai jame gyveno maždaug nuo XIX a. vidurio. Čia į marčias atėjo Ona Liuteckienė. Dabar kartu su ja gyvena dukros šeima – Sidarai. Liuteckų-Sidarų sodyboje nėra labai gausu augalų rūšių, bet ji įdomi tuo, kad čia išlaikytos senos lietuviškų darželių lysvelių formos ir nuo seno auginamos augalų rūšys. Čia gausu tradiciniams lietuviškiems darželiams priskiriamų augalų: paprastosios alyvos, šliaužiančiosios vaisginos, paprastosios pakalnutės, darželiniai jurginai, vaistinės melisos, šluoteliniai flioksai, mažosios žiemės, aukštosios piliarožės, šiurpiniai gvazdikai, tikrosios levandos, raktažolės, šiurkščialapiai astrūnai, poetiniai narcizai (1 nuotr.), darželinės tulpės. Ponia Ona žino nemažai ir jų senų vardų: mėlynąją kurpelę vadina čebačioriumi (2 nuotr.), didžiažiedžius katilėlius – zvanokais, darželinius kardelius – legijonais, vilkdalgius – lelijomis, puikiuosius ir vaistinius bijūnus – bijūnais, šluotelinius flioksus – lefkonijomis, vaistinius skaistenius – marūnais, didžiuosius serenčius – martelėmis, gvazdikinius serenčius – smirdžiais, puikiąsias gvaizdūnes – cinijomis. Įdomu, kad kelių rūšių augalus: dailiuosius auskarėlius, darželines blizges ir daugiažiedes baltašaknes vadina vienu vardu – kolčikais (3–5 nuotr.). Ponios Onos paminėti augalai panašiai vadinami ir Lietuvos Dzūkijoje bei Suvalkijoje. Jaunesni žmonės daugumos šių augalų senųjų vardų jau nežino.

2. Mėlynoji kurpelė

3. Dailieji auskarėliai

4. Darželinė blizgė

5. Daugiažiedė baltašaknė

6. Ylalapiai flioksai

7. Didžiažiedė tūbė

Kreivėnų kaime sodyboje, įkurtoje XIX a. pabaigoje, gyveno kelios giminės kartos ir ši graži tradicija tęsiama toliau – Skirkevičiai žada ūkį su sodyba palikti dukrai. Dabartinė šeimininkė, ponia Birutė Skirkevičienė – tikra gėlių mylėtoja (suskaičiavome 110 rūšių) – gėlių prisodinta ne tik apie gyvenamąjį namą, bet visoje sodyboje ir net už kiemo visa pakelė nuo pavasario žydi (6 nuotr.). Dekoratyviniai augalai irgi sukomponuoti ne bet kaip. Labai įdomiai atrodo vasaros viduryje žydinčios didžiažiedės tūbės prie medinio ūkinio pastato sienos – ir patys augalai įspūdingi, ir vieta jiems parinkta pati tinkamiausia (7 nuotr.). Labai džiaugėmės sodyboje aptikusios rusvųjų viendienių seną, 1860 m. išvestą veislę „Kwanso“ (8 nuotr.). Viendienės šiuo metu labai mėgstami augalai ir jų auginama visose pasienio sodybose Lenkijoje ir Lietuvoje. Vis dėlto dažniausia auginamos naujosios veislės, o nuo XVI a. senuosiuose lietuviškuose darželiuose auginamų geltonųjų ir rusvųjų viendienių rūšių jau ne visur rasime, nors jos labai nereiklios, kartą pasodintos toje pačioje vietoje gali sėkmingai augti keliasdešimt metų. Dar retesnė rusvųjų viendienių veislė „Kwanso“, kuri įdomi tuo, kad jos žiedai pilnaviduriai, Lietuvoje ji gana seniai įveista, bet darželiuose jau beveik neauginama, o gaila, nes tai tikrai puošnus augalas.

Ponia Birutė gražiai suderina senoviškus darželių augalus (žalioji rūta, vaistinis smidras, dailieji auskarėliai, geltonoji viendienė, raudonoji

8. Rusvažiedės viendienės veislė „Kwanso“

9. Miškinė dedešva ir aukštoji piliarožė

10. Pluoštinės jukos

lelija, poetinis narcizas, puikusis bijūnas, šluotelinis flioksas, aukštoji piliarožė (9 nuotr.), šiurpinis gvazdikas, plunksnalapė rudbekija ir kt.) su vis naujai įsigyjamais įdomiais naujais augalais (rausvoji brugmansija, italinis ir žilasis šlamučiai, pluoštinė juka (10 nuotr.), kelių puošnių veislių kardeliai (11 nuotr.) ir kt.).

Sodyboje yra nemažas tvenkinys; jo pakrantės ne tik apsodintos dekoratyviniais krūmais, bet palikti augti laukiniai gražūs, čia labai tinkantys augalai (balinis ajeras, geltonasis vilkdalgis (12 nuotr.), plačialapis švendras). Ir gėlynuose auga kelių rūšių laukiniai augalai: daugiametė saulutė, paprastoji pakalnutė, melsvasis gencijonas, pievinis snaputis, paprastoji baltagalvė, smiltyninė rugiaveidė (13 nuotr.), šliaužiančioji šilingė, paupinis jonpapartis (14 nuotr.), daugiažiedė baltašaknė, paprastasis burbulis. Dauguma šių laukinių augalų tradiciniuose lietuviškuose darželiuose auginami nuo gana seniai.

Šiek tiek nuošaliau (gale ūkinio pastato) auginami prieskoniniai augalai: laiškinis (15 nuotr.) ir plačialapis česnakai, vaistinė geslvė, vaistinis šalavijas. Bet kartu su jais auga ir gėlės (16 nuotr.).

Lankydamos šias sodybas džiaugėmės ne tik augalais, bet ir žmonėmis. Smagu buvo matyti, kad šios gražios sodybos turi ateitį: kartu su vyresniaisiais čia gyvena jauni žmonės, auga vaikai; taigi bus kas ir toliau puoselės senuosius lietuviškus darželius.

11. Įvairių veislių darželiniai kardeliai

12. Geltonasis vilkdalgis

13. Smiltyninė rugiaveidė

14. Paupinis jonpapartis

15. Laiškinis česnakas

16. Prieskoninės daržovės kartu su gėlėmis

Kas yra – Motina

Teresė Janušonienė

Motina yra gimdytoja, guodėja, maitintoja ir užtarėja. Ji visada mus išlydi, pasitinka ir niekada nesiskundžia, kad yra sunku ar kad pavargus. Šiais laikais ne visiems jaunos kartos žmonėms tas vienas vienintelis žodis „Mama“ ką nors reiškia. Kai kuriems atrodo – tai nieko tokio, ji yra ir būtinai turi rūpintis savo vaikais: virti, skalbti, kepti ir palaikyti švarą namuose, gal iki pabaigos savo gyvenimo. Gera motina taip daro, bet įdomu ar vaikai, kurie sulaukia 14–16 metų, pagalvoja, kad jie patys gal netrukus bus motina ar tėvas.

Šiais laikais vis skubančiame pasaulyje pasitaiko visko. Tapti motina yra labai atsakingas, įdomus ir sunkus uždavinys. Kas to nepatyrė, nepatikės. Kai kurie jaunos kartos žmonės sako: „Ką ten toji motina žino ar supranta. Aš geriau viską žinau. Motina juk yra sena ir pavaikėjus.“ O visai taip nėra. Kiekviena motina, sulaukusi 40–50–60 metų, daug turi jau patirties iš asmeninio gyvenimo. Gerai sakoma: sensti ir mokaisi. Viską pamato ir numato, net iš akių kitą žmogų pastebi. Na, žinoma, jei pati to norėsi ir sugebėsi. Atskirti gėrį nuo blogio, o blogį nuo gėrio. Ar juoda nuo balta, o balta nuo juoda. Senovės žmonės labai laikėsi šio pasakymo „Mylėk vaiką kaip savo dūšią ir krėsk kaip grūšią“ – sakydavo, kad išaugs žmogus. Kiekvienam jaunam žmogui ir man taip atrodė, kad gyvenimas nėra sunkus, bet visi mokomės iš savo klaidų. Jei norėsi suprasti, kas yra klaida. Jauniems žmonėms (ne visiems) nelabai kas rūpi, atrodo, sumano ir daro. Iš tiesų reikia daug kalbėtis su tėvais, mokytojais, ištikus reikalui netgi su šeimos gydytoja, ir tada galėsi patvirtinti, ar tikrai yra ta tiesa, kuri man atrodo. Pirmiau, kai tėvai augino vaikus (prieš 60–70 metų), visur ir pas visus diržas kabojo ant durų staktos, jei vaikai neklauso ar susikivirčija – motina pirštu parodo į diržą ir visi nusiramina. Dauguma motinų labai rūpinasi savo vaikais, kad tik vaikams būtų gera. Aprūpinti madingais drabužiais, batais ir valgiu – ko tik širdis geidžia. Ir savo vaiką stebi, kad nors ko nedirbtų, nenuvargtų, nepasilenktų ir rankų neišsipurvintų. Mano vaikystė nebuvo tokia lyg toj pasakoj. Ką motina išvirė, tas buvo gerai, neturėjai teisės pasakyti, kad aš to nenoriu, negardu ar nevalgau. Dabartės vaikai atostogas leidžia lengvai ir laisvai. O mano vaikystėje nebuvo viskas taip paprasta. Paskutinę mokslo dieną eini iš Punsko mokyklos su pažymėjimu rankose namo ir džiaugiesi, kad perkėlė į kitą klasę ir dar neblogų pažymių prisirinkai. Bet netoli namų jau pradedi verkti, kad per atostogas tavęs laukia labai sunkus darbas laukuose: tėvams padėti dirbti prie rugiapjūtės, šienapjūtės. Delnus išpildavo pūslėmis nuo šakių, grėblio. Tuo pačiu laiku suspėti žąsis ganyti ir žolėles rinkti, nes per vasarą už parduotas žoleles reikėjo save aprūpinti į mokyklą kitiems metams – sąsiuviniai, dažai, kuprinė, jei ankstesnė suplyšo, knygos, trintukas, plunksninė. O per vasarą ganytas žąsis tėvai rudenį parduoda ir nuperka sportbačius ir kelnytes. Per atostogas reikėjo visur

Iš šeimos albumo

Onutė ir Leonas Ramanauskai su savo vaikais (iš kairės): Teresė, Anelė, Natalė ir Birutė, Valinčiai 1963 m.

MAMYTE

Graži šventė tavo atėjo,
Gegužis įvairias žiedais sužydėjo.
Pažiūrėk – visi tavo vaikai
Suskubo į tėviškės namus pareit.

Svyruoja sena liepa prie vartų
Ir moja nudžiūvusia sausa šaka.
Sūneli, dukrele – vaikeliai mano brangiausi,
Į pasimatymą aš negaliu ateit.

Pražydo raudoni bijūnai daržely,
Nukrito ant žemės sausieji žiedai,
O aš vis dar laukiu tavęs, mama,
Tyliam, ašarotam mėnulio glėby.

Ačiū, mamyte, kad mane auginai,
Kiekvieną naktelę vis pamaitinai,
Lopšinį gražiai man dainavai,
Ant baltų rankelių supai ir supai.

Teresė Janušonienė

suspėti. Buvo, kad pavargsti, sulysti, sudžiūsti nuo saulės ir darbo. Kai paaugome, tėvai į šokius leido, bet buvo pasakyta kelintą valandą turi jau būti namuose. Buvo visko: visi vėlavome – namo varėme šuoliais, kad spėtume. Jei nepaklusai, kitą kartą neleido, teko tūnoti namie. Po tiek metų supratau: gal gerai, kad jaunas žmogus buvai išmokytas disciplinos, sau užsidirbti, savimi rūpintis, o ne kaip šiandieną. Kam dirbti? Valstybė duoda pinigų, maisto ir dar kur gyventi. Užtat ir sukasi galvoje visokios blogos mintys. Man labai įdomu, ar mes suprantame ar norime pamatyti savo motinas, joms ištarti gražų mielą padėkos žodį iš vaikiškos ir (ne tik) širdies. Nunešti gėlių ir padėkoti už bemieges ir ašarotas naktis. Ar vis tiek liekame abejingi savo motinoms ir nerūpi jų gyvenimas ir likimas. Aš neturiu laiko, man svarbesni savo reikalai. Patikėkite, motina labai greitai atleidžia, dovanoja ir laukia savo vaikų. O kiekvieno žmogaus gyvenimas yra toks, kad atneša daug nelauktų staigmenų, rūpesčių, ašarų, bet kartais šypsenos ir juoko, bet nedaug. Jeigu kiekvienas žmogus laikysis tiesos ir gero kelio, manau, gyvenime daug galima pasiekti ir toli nueiti, tik reikia pačiam norėti. Melagingu keliu toli nenueisi ir nepasieksi savo tikslo – tuoj suklupsi. O atsikelti būna ir neįmanoma. Patarčiau, kol nevėlu – skubėkime atmerkti akis ir atverti duris, rasti laiko metuose nors 1 valandą ir 1 dieną. Atsisėsti su savo motina išgerti kavos ir mamai pažiūrėti į ašarotas ir išverktas akis, raukšlėtą veidą, apkabinti ir atsiprašyti už klaidas, nesklandumus, kol dar ne vėlu. O būna jau ir taip, kad motiną galime rasti ir lankyti tik kapuose ir amžinybėje. Bet irgi yra išeitis – nueiti ir nunešti gėlę, uždegti žvakelę. Viską reikia apgalvoti, kol dar ne vėlu. Nieko neatsidėkime kitai dienai ir kitiems metams. Nes nauja diena atverčia ir užverčia gyvenimo naujus lapus, džiaugsmus, troškimus, svajones, liūdesį ir skausmus.

Išėjai mamyte liūdesio tamsoje
Ir niekam nieko nepasakei.
Galbūt daugiau nebesugrįši, mama,
Pro gelsvus rugius ir tuo samanotu takeliu.

MIELI „AUŠROS“ SKAITYTOJAI

iš Suvalkų, Varšuvos, Gdansko, Ščecino, Vroclavo, Plocko ir kitų didesnių ar mažesnių Lenkijos miestų!

Norime Jums pranešti ir nuoširdžiai Jūsų atsiprašyti, kad **nuo gegužės mėn. gausite po dvi „Aušras“ viename voke**. Deja, balandžio mėn. smarkiai pakilo siuntimo paštu kainos, todėl siųsdami Jums kiekvieną numerį atskirai nebūsime pajėgūs padengti išlaidų. Taigi mėnesio pabaigoje siųsime Jums abu besibaigiančio mėnesio numerius. Tikimės Jūsų supratimo ir atlaidumo.

„Aušros“ redakcija

Juozas Pajaujis gyvenimo sūkuriuose

VYTAUTAS PEČIULIS

Juozas Pajaujis gimė Kanadoje, augo Ožkinių kaime, užaugęs išvyko į Kanadą, dalyvavo Antrajame pasauliniame kare, liko gyvas ir sulaukė gilios senatvės. Juozo gyvenimo kelias nebuvo rožėmis klotas: patyręs visko išliko ir tęsė prasmingą gyvenimą.

Juozo tėvas Motiejus Pajaujis, kilęs iš Ožkinių kaimo, ieškodamas geresnio gyvenimo, o labiausia vengdamas tarnauti caro kariuomenėje, 1902 m. išvyko į Kanadą, dirbo ir gyveno Monrealyje. Motina Agota Stanislovaitytė, gimusi Lietuvoje, Višakio Rūdoje (netoli Kazlų Rūdos), į Kanadą atvyko 1906 m. pas anksčiau Monrealyje apsigyvenusius brolius. Monrealyje tais laikais lietuviai buvo pradėję kurti lietuvišką parapiją. Susibūrę į parapiją, pradžioje meldėsi prisiglaudę kanadiečių parapijos bažnyčioje. Darė visas pastangas pasistatyti savo bažnyčią. Gavę leidimą iš vietos vyskupo, pradėjo rinkti pinigus sklypą pirkti ir vėliau bažnyčią statyti. Taip atsirado pirmoji lietuvių šv. Kazimiero parapija Kanadoje, kuriai per šimtą metų. Parapijoje Motiejus Pajaujis susipažino ir susituokė su Agota Stanislovaityte. Monrealyje Pajaujams gimė jų du pirmi vaikai: Veronika 1914 m. ir Juozas 1918 m. Tėviškėje sunkiai susirgo Motiejaus tėvas Juozas Pajaujis. Tėvo prašomi Motiejus ir Agota Pajaujai su mažais vaikais 1920 m. grįžo į Ožkinius ir perėmė tėvų ūkį. Tėviškėje sulaukė dar penkių vaikų. Gausiai šeimai nelengva buvo išsilaikyti, kad būtų galėję patogiai gyventi. Trečiojo dešimtmečio pirmoje pusėje Veronika išvyko į Kanadą, kurioje buvo gimusi. Apsigyveno pas tėvo draugą, kilusį iš Punsko parapijos, kuris gyveno Timinso aukso kasyklų mieste. Čia susipažino su šeimininkus lankančiu punskiečiu Jurgiu Aleknevičiumi, kilusiu iš Alksnėnų kaimo, su kuriuo sukūrė šeimą. Įsikūrusi Veronika pasiūlė broliui Juozui atvykti į Kanadą. Šis atvyko 1937 m. ir apsigyveno sesers šeimoje. Pramokęs kalbą pradėjo dirbti aukso kasyklose mechaniku.

Prasidėjo Antrasis pasaulinis karas. Vokietijai užėmus didžiąją Europos dalį, sąjunginikai pradėjo ruoštis karui su Vokietija. 1941 m. Juozas išėjo savanoriu į Kanados kariuomenę, nes vyko didelė agitacija, raginant visuomenę ginti laisvę pasaulyje. Kariuomenėje Juozas Pajaujis buvo paskirtas į Kanados karališkosios artilerijos 19-ąjį batalioną. Kariai buvo mokomi valdyti vikšrinius pabūklus. Kanada, Britų sandraugos dalis, prisijungė prie sąjungininkų karinių pajėgų. Su visa karine įranga Kanados kariuomenė buvo perkelta į Angliją, kur kartu su Anglijos ir JAV karinėmis pajėgomis ruošėsi įsiveržti į Europą ir nugalėti ją okupavusią Vokietiją. Invazija prasidėjo 1944 m. birželio 6 d. Visos karinės pajėgos persikėlė į Prancūziją, kitapus sąsiaurio su Anglija, Normandijos sritį. Išsilaipino Normandijos paplūdimiuose kodiniais pavadinimais: amerikiečiai – „Omaha“ ir „Utah“, anglai – „Sword“ ir „Gold“, kanadiečiai – „Juno“. Išsilaipinimo ruožai buvo smarkiai nutolę vienas nuo kito. Kiekvienos valstybės karinės pajėgos veikė atskirai, o viskam vadovavo bendroji sąjunginikų vadovybė Anglijoje. Kai pirmieji

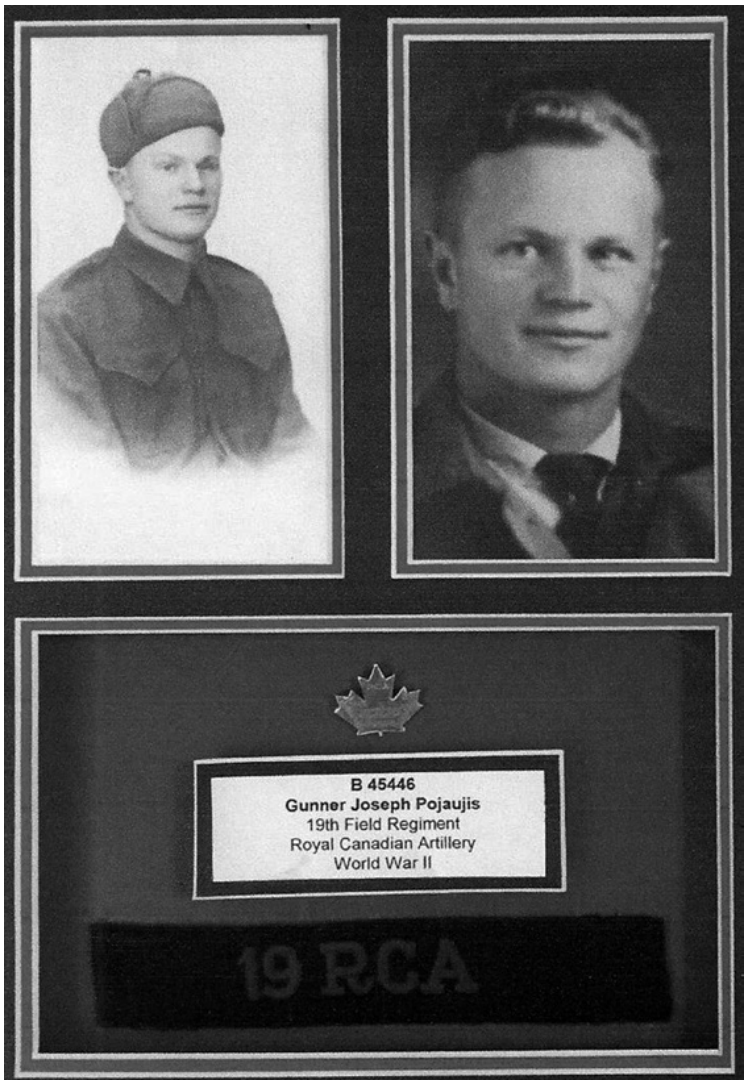

Nuotraukose: tarnybos pradžia ir pabaiga

daliniai išsilaipino ir įsitvirtino savo ruožuose, buvo pradėta kelti sunkiąją techniką. Ketvirtą dieną po išsilaipinimo pradžios buvo perkeltas artilerijos batalionas, kuriame tarnavo Juozas Pajaujis. Sąjungininkų vadovybės sutarimu buvo sumanyta greitojo įsiveržimo operacija „Cobra“. Amerikiečiai pradėjo puolimą pietvakarių, o kanadiečiai šiaurės rytų kryptimi. Po atkaklių kautynių abu frontai, įsiveržę apie dvidešimt kilometrų, susijungė ir apsupo dideles vokiečių pajėgas, sutelktas pajūryje, Normandijos krašte. Kaip pasakojo man Juozas Pajaujis, tuomet prasidėjo dideli karo žiaurumai. Vokiečių kariuomenė bandė visomis turimomis pajėgomis prasiveržti iš apsupties. Besiveržiančius vokiečius gerai organizuoti sąjungininkai naikino kuo tik turėjo: aviacija – bombardavo, artilerija – apšaudė, tankai neleido veržtis iš apsupties. Žuvo labai daug Vokietijos kariuomenės, o likę gyvi pateko į nelaisvę. Pasakojo, žiauriausia buvo stebėti, kai buldozeriai stumdė nuo kelių sunaikintą karo techniką ir žuvusių kareivių krūvas, kad nuvalytų kelius pravažiuoti. Apie tuos šiurpius vaizdus Juozas Pajaujis pasakojo itin jausmingai.

Kitas žiaurus nuotykis – kai baigiantis dienai kariai priartėjo prie stiprių vokiečių pozicijų, kurias ketinta bombarduoti anksti ryte. Nugalėjus vokiečius, artilerijos dalinys apsistojo nakčiai miške, kur anksčiau buvo įsitvirtinę vokiečiai. Rytą švintant atskrido savi lėktuvai, nežinoję, kad ten jau nėra vokiečių kariuomenės, ir pradėjo bombarduoti. Kol susisiekė su štabu Anglijoje ir nurodė esamą padėtį, buvo prarasta savos technikos ir žuvo savų karių.

Juozas Pajaujis pasakojo ir kitą prie mirties priartinusį įvykį, kai kažkur Belgijoje, išvarę vokiečius iš miestelio, užėmė pozicijas. Toliau nuo miestelio susitelkę vokiečiai ėmė šaudyti iš patrankų. Sviediniai sproginėjo visur ir labai tankiai. Pasakojo, kad jis pasislėpė siaurame plyšyje tarp dviaukščių pastatų, manydamas, kad tai saugiausia vieta. Sviedinys sprogo prie pastato šono, netoli, kur jis buvo prisiglaudęs. Nujautė ir iš patirties žinojo, kad kitas sviedinys niekad nekrinta toje pačioje vietoje. Apžiūrėjo pastatus ir pamanė, kad tikrai saugu tarp tvirtų ir aukštų sienų, tačiau nuojauta verčia keltis į neseniai išmuštą duobę. Taip nuojautos vejamas perbėgo į duobę ir tuomet sviedinys, atsimušęs į sieną, nukrito ir sprogo ten, kur jis ką tik gulėjo. Liko didelė duobė, o iš jo būtų nelikę nė gabalėlio. Sakė, kad per visą karą tai buvusi akimirka, kai mirčiai pažvelgė tiesiai į akis, bet išgelbėjo nuojauta.

Klausiau, ar teko šauti į žmogų? Pasakojo, kad artilerija visuomet buvo toliau nuo pirmųjų fronto linijų, tad šaudyti į matomą taikinį neteko. Frontui einat pirmyn, reikėjo persikelti su pabūklais per upę. Išėjus pasižvalgyti tinkamos vietos miškingoje vietovėje, pamatė ne per toliausiai tiltą. Prišliaužus arčiau prie tilto sublizgo avietyne vokiškas šalmas. Nutaikęs šautuvą sušuko „rankas aukštyn“. Kareivis pakėlė rankas, o kai parodė gestu, kad prieitų artyn, nuleido rankas – taip pasikartojo keletą kartų. Tad norėdamas parodyti, kad nejuokauja, šovė šalia jo. Kareivis pradėjo vaitoti, pribėgęs prie jo pamatė, kad pataikė jam į kojį. Kareivis gulėjo ant šlaito ir norėdamas pakilti turėjo remtis rankomis, kad nenuslystų, todėl vis jas nuleisdavo. Gailestingai pasakojo Pajaujis apie paties sužeistą žmogų.

Olandiją, arba Nyderlandus, išvadavo Kanados kariuomenė. Pasakojo, kaip buvo daromos pastangos sutrukdyti vokiečiams sprogdinti užtvankas, saugojusias nuo jūros potvynių. Olandija visą laiką labai gerbia Kanados kariuomenę, išvadavusią jų valstybę – rengiamose šventėse išvadavimo sukaktims paminėti visada dalyvavo Kanados veteranai, kurie buvo labai iškilmingai ir garbingai sutinkami. Keletą kartų ir Juozas Pajaujis yra dalyvavęs tokiose iškilmėse. Gaila, bet laikas daro savo, kiekvieną kartą, kai vyksta tokie minėjimai,

Juozo Pajaujo gauti žymenys

Artileristo ženklas, nešiojamas ant kepurės. Ženkle lotyniškai parašyta „Visur, kur teisė ir garbė veda“

dalyvauja vis mažiau veteranų, dauguma sunkiai su lazdelėmis vaikščioja, o kiti jau sėdi vežimėliuose ir juda tik kitų padedami. Praėjus daugiau kaip septyniasdešimt metų nuo karo pabaigos, jauniausias veteranas peržengė devyniasdešimtmetį.

Juozas Pajaujis apdovanotas penkiais žymenimis: Kariuomenės žvaigžde už dalyvavimą kare, Prancūzijos žvaigžde už išvadavimą, Kanados medaliu už savanoriškąją tarnybą, Gynybos medaliu už pareigingumą kare ir medaliu už dalyvavimą 1939–1945 m. kare. Karui pasibaigus artilerijos dalinys buvo perkeltas į Kanadą. 1946 metais Juozas Pajaujis baigė tarnybą kariuomenėje. Sugrįžęs į Timensą dirbo, nusipirko automobilį, namą. Ten gyvendamas susipažino su Kanadoje gimusia kroatų kilmės merginą Darata Kramarič, kurią vedė 1947 m. Pradėjęs šeimynišką gyvenimą, nutarė keltis į Torontą, kur buvo geresnės galimybės gyventi, dirbti ir auginti šeimą. Toronte tuomet gyveno Juozo vyresnioji sesuo Veronika ir teta, Juozo motinos sesuo. Įsidarbino didelėje gamykloje, gaminusioje dalis įvairioms žemės ūkio mašinoms. Karo veteranams gauti darbą nebuvo sudėtinga – tokioms darbovietėms valdžia taikė lengvatų. Dirbo, kol sulaukė pensinio amžiaus. Su žmona santuokoje išgyveno 63 metus ir susilaukė trijų vaikų. Vyresnieji du mirę, likus dukra Irena, kuri Pajaujams užaugino tris anūkes. Juozas Pajaujis mirė 2010 m., nugyvenęs 92 metus.

Štai tokia Juozo Pajaujo gyvenimo odisėja: gimė Kanadoje, augo Ožkiniuose, grįžo į Kanadą, įveikė emigrantų sunkumus, išmoko kalbą, dirbo. Suviliotas savanoriu išėjo tarnauti kariuomenėje. Dalyvavo Antrajame pasauliniame kare, liko gyvas ir, grįžęs į civilio gyvenimą, pavyzdingai gyveno. Buvo grįžęs aplankyti Ožkinių kaimą, kuriame augo: sutiko daug draugų, su kuriais kartu lankė mokyklą ir, kaip jis sakė, kartu „bernavo“.

Ilgus metus bendravome su jo šeima, buvo malonu pasikalbėti apie įvykius gimtinėje, apie gyvenimą Kanadoje. Mūsų pokalbiai buvo nuoširdūs. Lankėmės punskiečių pobūviuose, žvejojome, kalbėjomės apie jo išgyvenimus karo metais. Dažnai susitikdavome pas jo jaunesnį brolį Kazimierą, kurį Juozas 1960 m. pakvietė atvykti gyventi į Kanadą. Jam mirus, liko malonūs prisiminimai, kuriuos tęsėme su jo našle, mirusia prieš kelerius metus. Liko dukra, su kuria pažįstami nuo jos paauglystės, nors retai susitinkame, bet susitikę prisimename jos tėvus.

Dukrai padedant pavyko gauti iš Kanados kariuomenės archyvų duomenų apie Juozo Pajaujo tarnybą ir apdovanojimus. Gautame rinkinyje pateikiami čia minėti Juozo Pajaujo apdovanojimų žymenys, bendrojoje nuotraukoje – tarnybą pradėjęs ir kariuomenę paliekantis Juozas Pajaujis.

2019 m. gegužės 9 d. į amžinybę iškeliavo
A. A. ZOFIJA VAZNELIENĖ
iš Vilkapėdžių.

Nuoširdžiai dėkojame gydytojai J. Paransevičienei ir seselei N. Krivickienei už ligonės gydymą ir slaugymą, Smalėnų parapijos klebonui už atnašautas šv. Mišias, giesmininkams už gražias giesmes, giminėms, Punsko valsčiaus viršaičiui, darbuotojams ir tarėjams, Vidugirių mokyklos delegacijai, kaimynams už dalyvavimą šermenyse ir laidotuvėse, gėles, aukas ir užuojautos žodžius.

Sūnūs ir dukros su šeimomis

Punsko valsčius įgyvendina „Interreg V-A Lietuva–Lenkija“ projektą LT-PL-3R-254 „Lietuvos–Lenkijos istorija iš trijų miestų perspektyvos“

Punsko valsčius nuo šių metų balandžio 1 d. vykdo iš dalies Europos regioninės plėtros fondo finansuojamą projektą LT-PL-1R-254 „Lietuvos–Lenkijos istorija iš trijų miestų perspektyvos“, kuris yra „Interreg V-A Lietuva–Lenkija“ programos dalis. Projekto partneriai: Pagėgių savivaldybės administracija, Punsko valsčius ir Kėdainių krašto muziejus. 85 proc. projekto vertės finansuojama Europos regioninio plėtros fondo lėšomis. Projektas trunka 18 mėnesių.

Pagrindinis šio projekto tikslas – stiprinti šių savivaldybių bendradarbiavimą abipus sienos: skatini bendrosios kultūros paveldo puoselėjimą, siekiant pritraukti daugiau turistų iš Lietuvos ir Lenkijos, taip pat išsaugoti kultūros paveldą ateities kartoms. Įgyvendinamas projektas padės trims miestams, taip pat ir visam Lietuvos–Lenkijos pasienio regionui geriau tvarkyti kultūros paveldą, kurti naujas patrauklias vietas ir pritraukti daugiau turistų. Šį tikslą žadama pasiekti per užmegztus tvarius ryšius kultūros plėtojimo, mainų, viešinimo srityse, skatinant bendrąją istoriją ir ryšius, rengiant bendruosius teminius kultūros renginius, kuriant virtualius turus, kuriais siekiama pritraukti daugiau lankytojų, pritaikant muziejus turistų, ypač pagyvenusių žmonių ir su negalia, poreikiams.

Šio projekto lėšomis Punsko valsčiuje ketinama remontuoti Punsko senąją kleboniją, Pagėgių M. Jankus muziejų pritaikyti didesniam turistų srautui. Projekte LT-PL-3R-254 „Lietuvos–Lenkijos istorija iš trijų miestų perspektyvos“ numatytos įvairiausios veiklos, iš jų – 2 pažintiniai vizitai: Lenkijos žydų muziejuje „POLIN“ Varšuvoje ir Antrojo pasaulinio karo muziejuje Gdanske. Projekte žadama rengti įvairiausių bendrųjų mokymų: Punske – „Muziejų technologinės inovacijos kaip konkurencingumo pažangumo rodiklis, „Vietos rankdarbių išsaugojimas“, Pagėgiuose – knygų rišimo, marmurinio popieriaus kūrimo, Mažosios Lietuvos istorijos pėdsakų mokymai. Kėdainių muziejus prisiėmė sukurti virtualią 3D bendrąją Lietuvos–Lenkijos istorijos ekspoziciją ir surengti šių inovacinių technologijų naudojimo mokymus, pristatyti interaktyviąsias ekspozicijas, pvz., apie Česlovą Milošą (gimusį netoli Kėdainių), ir organizuoti baigiamąją konferenciją.

Nors Punskas, Pagėgiai ir Kėdainiai artimai susiję istoriniais, kultūriniais ir ekonominiais saitais, tačiau šie istoriniai miestų ryšiai mažai žinomi ir mažai atskleidžiami muziejų ekspozicijose ir jų kultūrinėje veikloje. Dėl savo padėties pakraščiuose šie miestai negauna užtektinai lėšų savo turimam kultūros paveldui tvarkyti, taip pat rengiama per mažai bendrųjų kultūros renginių. Projektu LT-PL-3R-254 „Lietuvos–Lenkijos istorija iš trijų miestų perspektyvos“ siekiama išspręsti minėtas problemas ir kilusius iššūkius.

Bendroji projekto vertė yra 714.771,24 EUR, iš kurių 85 proc. (607.555,53 EUR) finansuojami iš Europos regioninės plėtros fondo, 15 proc. (107.215,71 EUR) yra savo lėšos. Punsko valsčiui šiam projektui įgyvendinti skirta 214.643,69 EUR, iš kurių 85 proc. (182.447,13 EUR) finansuojami iš Europos regioninės plėtros fondo, 15 proc. (32.196,56 EUR) yra savo lėšos.

Interreg
Lietuva-Polska
Europos Regioninės Plėtros Fondas

EUROPOS SĄJUNGA

Lietuvos žiniasklaida

2019-05-08–23

Gegužės 12-ąją vyko Prezidento rinkimų pirmasis turas ir du referendumai: dėl Seimo narių skaičiaus sumažinimo bei dvigubos pilietybės.

Į antrąjį šalies vadovo rinkimų etapą pateko du: daugiausia balsų surinkusi Ingrida Šimonytė ir antroje vietoje likęs Gitanas Nausėda. Juos skyrė tik 3935 balsai.

Tam, kad bet kuris referendumas būtų laikomas įvykusiu, jame dalyvauti turėjo ne mažiau nei pusė balso teisę turinčių Lietuvos piliečių. Referendumas dėl Seimo narių sumažinimo nuo 141 iki 121 neįvyko dėl per mažo balsuotojų skaičiaus,

Referendume dėl dvigubos pilietybės dalyvavo 51,72 proc. rinkėjų. Jis įvyko, tačiau pritrūko balsų priimti Konstitucijos pataisą – už jos įgyvendinimą pasisakė kiek mažiau nei trys ketvirtadaliai rinkėjų. Kad pagrindinis šalies įstatymas būtų pakeistas, turėjo pasisakyti pusė visų balso teisę turinčių piliečių.

Be abejonės, visa šalies žiniasklaida didžiausią dėmesį ir skyrė vykusiems rinkimams bei referendumams: rezultatų analizei, pergalių ar pralaimėjimų priežasčių aptarimui, prognozėms antrajame rinkimų ture gegužės 26-ąją. Tą dieną vyks ir rinkimai į Europos Parlamentą.

Daugiausia sumaišties po rinkimų sukėlė valdančioji Seimo dauguma – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (LVŽS). Ir LVŽS pirmininkas Ramūnas Karbauskis, ir premjeras Saulius Skvernelis dar iki Prezidento rinkimų kalbėjo, jog tuo atveju, jei „valstiečių“ kandidatas S. Skvernelis nepatektų į antrąjį rinkimų turą, tai rodytų, kad Lietuvos rinkėjai nusivylę valdžia. Todėl jie pasitrauktų iš valdančiųjų ir valdžią perduotų kitiems. Kas tie kiti, nebuvo įvardijama, bet tikriausiai galvoje turėti konservatoriai ir jų vadovas Gabrielius Landsbergis, didžiausi dabartinės valdžios kritikai. S. Skvernelis ne kartą skelbė net datą, kada jis pasitrauks iš Vyriausybės vadovo pareigų – liepos 12-oji. Pagal Konstituciją tą dieną dabartinė Vyriausybė grąžina įgaliojimus ir formuojama nauja.

Tokias valdančiųjų ikirinkimines kalbas politologai vertino kaip tam tikrą rinkėjų šantažą. Tačiau paaiškėjus rinkimų rezultatams ir R. Karbauskis, ir S. Skvernelis tą patvirtino.

„Nieko naujo nepasakysiu, ką jau esu pasakęs: nepatekimas į antrą turą, yra mano, kaip politiko atsakomybė ir ją turiu prisiimti. Privalau padaryti, ką jau esu pasakęs, – žurnalistams rinkimų naktį kalbėjo Premjeras. – Turiu jausti žmonių paramą, pertvarkos nėra lengvos, o šiandien aš matau, kad politika, kurią vykdo Vyriausybė, nėra priimtina Lietuvos žmonėms.

Aš to galėjau išvengti nedalyvaudamas Prezidento rinkimuose, bet sprendimą dalyvauti rinkimuose padariau sąmoningai. O dabar rezultatai yra mano, kaip politiko, įvertinimas“, – kalbėtojo žodžius perteikė naujienų agentūra BNS.

Tiesa, po poros dienų portalas lrytas.lt jau skelbė: „Persigalvojo: valstiečiai „už“ likimą valdžioje, planuoja plėsti koaliciją“. Taip pavadintame straipsnyje Simona Voveriūnaitė rašė: „Po beveik keturias valandas trukusio frakcijos posėdžio valstiečių atstovas paskelbė, kad po slapto balsavimo didžioji dauguma valstiečių išreiškė pasitikėjimą premjero pareigas einančiu S. Skverneliu. Visi pasisakė už.

Premjeras S. Skvernelis sakė, kad šis balsavimas yra tik balsavimas ir jo pozicijos tai nekeičia. Tačiau po frakcijos posėdžio R. Karbauskis prabilo apie visai naują planą – panašu, kad valstiečiai jau nebenori trauktis iš valdančiosios daugumos.

„Sprendimą dėl Vyriausybės, valdančiosios daugumos, tai priims taryba, bet pasisakoma šiandien buvo daug. Ir visi pasisakė už tai, kad mes turime prisiimti atsakomybę. Matyt, jie mato, kad niekas kitas nesiruošia prisiimti. Tokia žinia ir bus pertransliuota partijos tarybai“, – po frakcijos posėdžio pareiškė valstiečių lyderis.

Jis teigė, kad iš viešų komentarų supranta, kad jokia kita politinė jėga Seime į tą valdžią net ir nepretenduoja.

Apie tai, kad valstiečių sprendimas po frakcijos Seime posėdžio pasikeitė radikaliai, „Žinių radijui“ kalbėjo ir Seimo pirmininkas Viktoras Pranckietis. Jis teigė, kad chaoso, kurį sukėlė R. Karbauskio pareiškimai trauktis iš valdančiųjų gretų, nereikėjo. „Daugelis atstovaudami skyriams ir rajonams kalbėjo ne tik savo, bet ir skyrių vardu, ir visi vienareikšmiškai, be išimties pasisakė, kad valdžioje liekame ir niekur nesitraukiame“, – pažymėjo jis.

V. Pranckietis, aiškindamas tokį sprendimą, akcentavo, kad pats traukimuisi niekada nepritarė.

„Aš asmeniškai nuolatos kalbėjau apie tęstinumą ir, manau, kad posėdis ir buvo tuo labai svarbus, kad visi pasisakė už tęstinumą“, – sakė Seimo vadovas. Jis sakė, jog Premjeras taip pat turi suprasti, kad pažadų palikti Vyriausybės vadovo posto nereikia laikytis.

„Jis suprato tai, kad partijos pasitikėjimo nepraradęs ir kad tas pasitikėjimas prašo jo, kad jis tęstų tas veiklas. Neabejoju, kad tai jam nėra paprastas sprendimas. Tačiau čia yra kreipimasis ir sakymas, kad mes negalime pasitraukti, ir jis tą, manau, girdi“.

Įdomu, kad apie tai, jog jai tapus Prezidente Vyriausybei ir toliau

galėtų vadovauti S. Skvernelis, kalbėjo ir pirmo turo nugalėtoja I. Šimonytė: „Jei Seime yra ta pati dauguma, Prezidentas yra įpareigotas teikti to paties Premjero kandidatūrą. Jei S. Skvernelis manytų, kad jis jau viską padarė, ką Lietuvai galima gero padaryti, nenorėtų toliau užimti Premjero posto, nors dauguma išlieka ta pati, tai tokia yra pono valia. Niekas neverčia dirbti, Lietuvoje nėra priverstinio darbo.

Jeigu vis dėlto emocijos nurimtų ir valstiečiai-žalieji ir jų partneriai matytų, kad pasitikima tuo pačiu Premjeru, manau, dirbti su S. Skverneliu man tikrai pavyktų“, – Valdovų rūmuose surengtoje spaudos konferencijoje kalbėjo pretendentė.

O pačių Prezidento rinkimų rezultatų vertinimų buvo labai daug.

„Politologas paaiškino, kodėl S. Skverneliui nepavyko, o I. Šimonytė ir G. Nausėda šventė pergalę“. „Lietuvos ryte“ Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) profesorius, politologas Lauras Bielinis aiškino, kodėl S. Skverneliui nepavyko, o laimėjo kiti.

„Premjero nesėkmę nemaža dalimi lėmė premjerinių ir prezidentinių veiksmų maišymas bei LVŽS pirmininko R. Karbauskio retorika. Visuomenė pakankamai aiškiai atskyrė, kur premjerinis, kur prezidentinis veiksmas. Jis buvo traktuojamas kaip geras Premjeras“, – teigė politologas. Anot VDU profesoriaus, Premjerui sutrukdyti galėjo ir partijos lyderio desperacija, kuri buvo labai ryški paskutinę savaitę, o tai galėjo paveikti neapsisprendusius rinkėjus, kurių buvo net 8 proc.

Neapsisprendusių rinkėjų parama galėjo atitekti I. Šimonytei ir G. Nausėdai.

Na, ir reikia pripažinti, pačių šitų dviejų kandidatų veikla irgi davė naudą jiems patiems. Jie iš tikrųjų padarė viską, ką galėjo. Konservatoriai ištraukė I. Šimonytę iš šešėlio ir padarė ją antrojo turo kandidate“, – sakė L. Bielinis.

Jis teigiamai vertino G. Nausėdos kaip nepartinio kandidato gebėjimą suburti palaikymo komandą ir organizacinę struktūrą visos Lietuvos mastu. „Matosi, koks jis nuvargęs, net balsą praranda, bet pagirtina“, – teigė L. Bielinis.

Po rinkimų pirmojo turo politologams liko lengvesnis uždavinys – „išburti“, katras iš dviejų likusių pretendentų gegužės 26 naktį galės triumfuoti.

Kaip rašė BNS, antrame ture geresnes starto pozicijas turi G. Nausėda, bet daug kas priklausys nuo rinkimų kampanijos ir rinkėjų aktyvumo.

Ekspertų teigimu, konservatorių remiamai I. Šimonytei gali būti sudėtinga sulaukti paramos iš žmonių, balsavusių už kitus kandidatus.

„Žiūrint į tai, kas kieno balsų galėtų pritraukti, jei rinkėjų aktyvumas būtų panašus, tokiu atveju turbūt G. Nausėdos galimybės yra geresnės“, – agentūrai BNS sakė Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto direktorius Ramūnas Vilpišauskas.

<...> I. Šimonytės naudai galėtų suveikti mažesnis rinkėjų aktyvumas, be to, daug lems kandidatų kampanija artimiausias dvi savaites.

„Svarbus veiksnys – tai, kas vyks per kitas dvi savaites, nes G. Nausėda padarė ne vieną klaidą savo kampanijos metu, kuri galėjo dalį didmiesčių rinkėjų pastūmėti balsuoti ne už jį, o už I. Šimonytę, ir klausimas, ar jis panašių klaidų nedarys per artimiausias dvi savaites“, – kalbėjo politologas.

Tuo metu Mindaugas Norkevičius, politologas, VDU Politologijos katedros lektorius, portale lrt.lt prognozavo, jog antrajame ture lemiamas gali būti lyties faktorius.

Autorius rašė: „Abu kandidatai bando demonstruoti savo nepriklausomumą, individualumą ir savitumą. Tačiau I. Šimonytei antrajame ture gali pakenkti TS-LKD ir išskirtinai Vytauto bei Gabrieliaus Landsbergių parama. Lietuvoje partinė priklausomybė ir partijos parama įgauna neigiamą aspektą.

<...> Aktyvumas antrajame ture gali būti šiek tiek žemesnis nei pirmajame. Galima daryti prielaidą, kad ir rinkėjai diplomatinėse atstovybėse taip aktyviai nebalsuos, nes jau nebus svarstomas dvigubos pilietybės referendumo klausimas.

Visa žemė lenkiasi Jums po kojom,
Gintarinėm rankom gaubia Lietuva,
Šventą duoną raiko Jūsų darbščios rankos
Auksinis meilės jubiliejus aplankė Jus,
Prabėgusių metų kraičius suskaičiavo.
Tas jausmas, kai nuolat dvi širdys ilgėjos,
Priesaiką tesėję džiuginat mus sava meile,
Nes tikroji laimė — Meilė amžina!
Auksinės vestuvės! Ši laimė aplanko
Tik tuos, kurie gyvenime būna kartu.

Džiaugiamės Jus sutikę ir grožimės, kad aukso gijomis ir darna pintas Jūsų bendras kelias. Būkite vis kartu ir greta vienas kito, sveikata tegul nedyla.
Gerbiamus mokytojus **Ireną ir Jeronimą Šalčiūnus** 50-ųjų bendrojo gyvenimo metinių proga sveikina

Punsko, Seinų ir Suvalkų saviveiklininkai